

VLAAMS ACTIEPLAN MOE(ROMA)-MIGRANTEN

2012

In uitvoering van het Vlaams Integratiebeleid • Deel 3

VLAAMS ACTIEPLAN MOE(ROMA)-MIGRANTEN

2012

In uitvoering van het Vlaams Integratiebeleid • Deel 3

Vlaamse overheid

AGENTSCHAP VOOR
BINNENLANDS
BESTUUR

INHOUD

Inleiding.....	5
DEEL 1: Nadere verkenning van de MOE- en Roma-thematiek	7
1 Europese beleidscontext.....	7
1.1 Europese regelgeving t.a.v. MOE-migranten uit lidstaten van de EU	7
1.2 Europees beleid t.a.v. ROMA	8
1.3 Raad van Europa.....	10
1.4 Samenwerking in Europees verband.....	10
1.4.1 Urbiscoop.....	10
1.4.2 Samenwerking met Nederland	11
1.5 Federale bevoegdheid.....	11
2 Vlaams MOE (Roma)-beleid	13
3 Instroom en aanwezigheid van MOE-migranten waaronder Roma	14
3.1 Cijfers over de aanwezigheid van Roma in Europa	14
3.2 Instroom van meerderjarige MOE-migranten in het Vlaamse Gewest	15
3.3 Instroom van minderjarigen uit de MOE-landen in het Vlaamse Gewest.....	17
3.4 Inburgering van MOE-migranten.....	18
Aanmelding van MOE-migranten bij het onthaalbureau.....	18
Inburgeringscontracten afgesloten door MOE-migranten.....	20
Inburgeringsattesten behaald door MOE-migranten	21
3.5 Zelfstandig ondernemerschap bij MOE-migranten.....	22
3.6 Toeleidingen van minderjarige nieuwkomers naar onderwijs.....	23
DEEL 2: Vlaams actieplan MOE(Roma)-migranten	24
1 Het strategisch kader.....	24
1.1. Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE(Roma)-migranten	25
1.2. De sociale samenhang versterken	26
1.3. Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.....	26
2. Actieplan MOE-Roma 2012.....	28
BIJLAGE 1: Motie Vlaams Parlement van 26 januari 2011	40
BIJLAGE 2: fiches van steden en gemeenten met Roma-concentratie	42
1 Brussels Hoofdstedelijk Gewest	42
2. Initiatieven naar Roma	43
3. Antwerpen.....	44
4. Gent.....	47
5. Sint-Niklaas	52
6. Temse	55
7. Tienen	58

8. Diest	59
9. Heusden-Zolder	61
10. Zele.....	63

INLEIDING

De migratie uit de Midden- en Oost-Europese landen (MOE-landen) is de laatste jaren sterk gestegen. Dit is in sterke mate het gevolg van het openstellen van onze arbeidsmarkt op 1 mei 2009 voor werknemers uit de acht MOE-landen die op 1 mei 2004 zijn toegetreden tot de Europese Unie. Voor Roemenen en Bulgaren gelden er tot 31 december 2011 nog overgangsmaatregelen.

Naast de intra-Europese migratie in het kader van het vrij verkeer van personen in de Europese Unie is er ook migratie uit MOE-landen van buiten de EU. Het gaat hierbij zowel om arbeidsmigratie als om huwelijks- en gezinsmigratie en humanitaire migratie.¹

De MOE-migratie brengt specifieke problemen met zich mee en stelt de Vlaamse en lokale overheid voor specifieke uitdagingen. Vanuit het besef dat er inclusieve acties nodig zijn om tegemoet te komen aan urgente problemen van deze doelgroep heeft de Vlaamse Regering beslist om een geïntegreerd actieplan uit te werken.

Migranten uit MOE-landen worden veelal met soortgelijke problemen geconfronteerd en stellen de overheid voor soortgelijke uitdagingen, ongeacht het land van waaruit ze afkomstig zijn. Om die reden is voorliggend actieplan niet beperkt tot migratie vanuit de tien Midden- en Oost-Europese lidstaten van de EU, maar is het ook gericht op migranten uit de andere MOE-landen.

Concreet betekent het dat voorliggend actieplan gericht is op inwijkelingen uit volgende MOE-landen:

- Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië, Bulgarije en Roemenië (EU-lidstaten);
- Albanië, Bosnië-Herzegovina, Kosovo, Kroatië, Macedonië, Montenegro, Servië en Turkije (EU-uitbreidingslanden);
- Moldavië, Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

Een specifieke groep binnen de MOE-migranten zijn de Roma. Er leven naar schatting 10 à tot 12 miljoen Roma in Europa. De grootste concentraties treffen we aan in Midden- en Oost-Europa. In hun dagelijkse leven hebben zij veelal te kampen met vooroordelen, onverdraagzaamheid, discriminatie en sociale uitsluiting. Zij migreren veelal om humanitaire redenen. Hoewel heel wat Roma EU-burgers zijn, hebben zij vaak een precair verblijfsstatuut.

De inwijking van Roma confronteert ons met specifieke uitdagingen en vergt specifieke acties. In voorliggend actieplan wordt bijgevolg – waar relevant – een onderscheid gemaakt tussen MOE-migranten enerzijds en Roma anderzijds.

De inzet van voorliggend actieplan is om de nieuwe instroom van MOE-migranten, waaronder Roma, via een inclusieve aanpak in goede banen te leiden. Uitgangspunt hierbij is dat de directe ondersteuning van de betrokken lokale overheden en diensten centraal moet staan. Het is hierbij van belang om mogelijke maatregelen op een gelijkaardige manier in diverse regio's, steden en gemeenten door te voeren zodat aanzuig –of waterbedeffecten vermeden worden.

---

¹ Vreemdelingen die erkend willen worden als vluchteling of een beroep willen doen op subsidiare bescherming.

Het draagvlak van een aantal steden en de capaciteit van de sociale zekerheid komt onder druk te staan door deze nieuwe migratievorm. Het is belangrijk om op Europees niveau de landen van herkomst in het debat te betrekken en er bij deze landen op aan te dringen en hen te ondersteunen om enerzijds discriminatie en andere vormen van sociale uitsluiting weg te werken en anderzijds de grote verschillen in welvaart, tewerkstelling, welzijn en bijstand aan te pakken. Op die manier kan de instroom door migratie bij de bron worden aangepakt.

Van de MOE-migranten verwachten we dat ze actief en constructief een bijdrage leveren aan de samenleving. We gaan er immers van uit dat de integratie van deze nieuwe groep migranten een tweerichtingsproces is waarbij inspanningen gevraagd worden zowel van de samenleving, haar bevolking en haar voorzieningen als van de MOE-migranten zelf. Dit houdt ook in dat we MOE(Roma)-migranten bewust maken van de realiteit en de grenzen van onze samenleving en van hun verantwoordelijkheid. Integratie is een verhaal van rechten maar evenzeer van plichten en eigen verantwoordelijkheden.

De Europese regelgeving en het Europese beleid bepalen de klijtlijnen voor dit actieplan, het Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid vormt het kader hiervoor. De motie van het Vlaams Parlement van 26 januari 2011² een toetssteen.

Omdat de Europese regelgeving inzake intra-Europese migratie en het Europees beleid t.a.v. Roma en het federale beleid in sterke mate het kader bepalen waarbinnen het eigen beleid gevoerd wordt, situeren we eerst beknopt de Europese en federale context voor het MOE(Roma)-beleid (deel 1 – punt 1). Daarna zoomen we in op het Vlaamse MOE(Roma)-beleid (deel 1 - punt 2) en geven we ook een aantal relevante cijfers over de aanwezigheid van MOE-migranten, waaronder Roma, in Vlaanderen (deel 1 – punt 3).

Deel 2 omvat het eigenlijke actieplan MOE-migranten.

De bijlagen bevatten meer gedetailleerd cijfermateriaal over instroom van MOE-migranten en over de aanwezigheid van Roma in een aantal steden en gemeenten.

---

2 Met redenen omklede motie tot besluit van de op 11 januari 2011 gehouden interpellaties respectievelijk over het Roma-beleidsplan van de Vlaamse Regering, en over het beleidsplan van de Vlaamse Regering ten aanzien van Midden- en Oost-Europese (Roma-) migranten, aangenomen op 26/01/2011 – zie bijlage

DEEL 1: NADERE VERKENNING VAN DE MOE- EN ROMA-THEMATIEK

1 Europese beleidscontext

1.1 Europese regelgeving t.a.v. MOE-migranten uit lidstaten van de EU

Het verblijfsrecht van EU-burgers en hun gezinsleden wordt grotendeels geregeld door Richtlijn 2004/38/EG van 24 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familie. Het vrij verkeer van personen is een van de basisbeginselen van de Europese Unie. Mobiliteit binnen de Europese interne markt is een essentieel onderdeel van de Lissabon-strategie en wordt gezien als een determinant voor economische groei. Richtlijn 2004/38/EG werd in de wet van 15 december 1980 omgezet in Belgisch recht.

Op het moment van toetreding van de MOE-landen tot de Europese Unie zijn de inwoners van deze nieuwe lidstaten EU-burgers geworden waardoor zij aanspraak kunnen maken op de regels van de EU op het vlak van vrij verkeer. De hoog ingeschatte migratiepotentie vanuit deze landen heeft er wel toe geleid dat nagenoeg alle 'oude' EU-lidstaten, waaronder ook België, overgangsregelingen hebben voorzien om de verwachte toestroom te kunnen beheersen.

In de Toetredingsverdragen met de acht MOE-landen die per 1 mei 2004 zijn toegetreden tot de EU³ was een overgangsregime van zeven jaar afgesproken voor de invoering van vrij werknemersverkeer. Lidstaten konden tot 1 mei 2011 de toegang tot de arbeidsmarkt beperken voor werknemers uit deze landen, bijvoorbeeld via een tewerkstellingsvergunning. In België geldt er vanaf 1 mei 2009 geen overgangsregeling meer en kunnen onderdanen uit deze landen voor een in België gevestigde werkgever werken als loontrekkende, zonder dat zij vooraf een arbeidsvergunning moeten aanvragen.

Bulgarije en Roemenië zijn pas per 1 januari 2007 toegetreden tot de Europese Unie. Voor deze landen is eenzelfde overgangsregime van zeven jaar afgesproken voor vrij werknemersverkeer. Voor hen mag tot uiterlijk 1 januari 2014 een tewerkstellingsvergunning worden gevraagd. Met het Koninklijk Besluit van 18 december 2008 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers heeft België de mogelijkheid benut om de overgangsperiode voor de tewerkstelling van de Roemeense en Bulgaarse ingezetenen, die aanvankelijk op 1 januari 2009 zou verstrijken, te verlengen tot 31 december 2011. Wel bestaat de mogelijkheid om in het kader van het vrij verkeer van diensten vrijgesteld te worden van deze vereiste. Bovendien bestaat de mogelijkheid voor Roemeense en Bulgaarse ingezetenen om de werkvergunning gemakkelijk te verkrijgen wanneer zij door een Belgische werkgever in een knelpuntberoep worden tewerkgesteld.

De migratie vanuit de MOE-landen die lid zijn van de EU is vooral een arbeidsmigratie. Aangezien deze arbeidsmigratie beschouwd wordt als onderdeel van het vrij verkeer, heeft de EU geen specifiek beleid geformuleerd ten aanzien van de knelpunten inzake de integratie van MOE-migranten.

Een belangrijk verschil met eerdere migratiebewegingen is dat de intra-Europese migratie steeds meer gekenmerkt wordt door de tijdelijkheid van het verblijf en meervoudige terugkeer. Migranten zijn mobiel en kunnen snel beslissen om terug te keren naar het herkomstland of naar een ander EU-land uit te wijken. Bovendien gaat het om steeds wisselende groepen van tijdelijk verblijvende migranten.

³ Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië

MOE-migranten die burger zijn van een land dat (nog) geen lid is van de EU⁴ kunnen geen aanspraak maken op de EU-regels op het vlak van vrij verkeer. Als 'derdelanders' behoren zij tot de doelgroep van het Europese migratie- en integratiebeleid. Als inwijkeling in Vlaanderen behoren ze wellicht tot de doelgroep van de verplichte inburgering. Zij behoren ook tot de doelgroep van het integratiebeleid.

1.2 Europees beleid t.a.v. ROMA

Gezien de marginale positie van Roma in Europa heeft de Europese Commissie een specifiek Roma-beleid geformuleerd en voorziet ze een aantal instrumenten ter ondersteuning van de integratie van Roma⁵. Dit beleid is evenwel niet gekoppeld aan de bredere intra-Europese migratie. Hieronder geven we een beknopt overzicht van de belangrijkste kaders en instrumenten.

Het beleid van de Commissie is gebaseerd op artikel 13 van het Verdrag van de Europese Gemeenschap⁶, Richtlijn 2000/43/EG⁷ en Richtlijn 2000/78/EG⁸.

Een eerste belangrijk Europees kader voor het Roma-beleid zijn de tien gemeenschappelijke basisbeginselen inzake integratie van de Roma, voorgesteld op de eerste bijeenkomst van het Europese Roma-platform op 24 april 2009. Deze beginselen werden door de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de EU-landen op 8 juni 2009 in bijlage aangehecht bij hun Conclusies over integratie van de Roma.

De basisbeginselen zijn bedoeld als leidraad voor de instellingen van de EU en lidstaten, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten bij de uitwerking en implementatie van nieuwe beleidslijnen of activiteiten. Zij vormen een wettelijk niet-bindende verklaring. Door in de conclusies van de Raad van 8 juni 2009 naar deze beginselen te verwijzen, hebben de lidstaten hun engagement betoond om bij toekomstige initiatieven uit te gaan van deze beginselen. De tien basisbeginselen zijn:

1. constructief, pragmatisch en niet-discriminerend beleid;
2. uitdrukkelijke maar niet-exclusieve gerichtheid;
3. interculturele benadering;
4. het reguliere als doel;
5. bewustmaking van het genderaspect;
6. overdracht van op feiten gebaseerd beleid;
7. gebruik van communautaire instrumenten;
8. participatie van het lokale en het regionale bestuursniveau;
9. participatie van het maatschappelijk middenveld;
10. actieve participatie van de Roma.

---

4 Het gaat om volgende landen: Albanië, Bosnië-Herzegovina, Kosovo, Kroatië, Macedonië, Montenegro, Servië en Turkije (EU-uitbreidingslanden) en Moldavië, Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

5 Het gaat om volgende landen: Albanië, Bosnië-Herzegovina, Kosovo, Kroatië, Macedonië, Montenegro, Servië en Turkije (EU-uitbreidingslanden) en Moldavië, Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

6 Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap - artikel 13

1° Onverminderd de andere bepalingen van dit Verdrag, kan de Raad, binnen de grenzen van de door dit Verdrag aan de Gemeenschap verleende bevoegdheden, met eenparigheid van stemmen, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement, passende maatregelen nemen om discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid te bestrijden.

2° Wanneer de Raad communautaire stimuleringsmaatregelen, harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten uitgezonderd, vaststelt ter ondersteuning van de maatregelen die de lidstaten nemen om bij te dragen tot de verwezenlijking van de in lid 1 genoemde doelstellingen neemt hij, in afwijking van lid 1, een besluit volgens de procedure van artikel 251.

7 Richtlijn 2000/43 van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming.

8 Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep

Een ander belangrijk Europees kader m.b.t. het Roma-beleid betreft de Mededeling van de Commissie van 5 april 2011 over 'Een EU-kader voor de nationale strategieën voor integratie van de Roma tot 2020'⁹.

De nationale strategieën van de lidstaten moeten uitgaan van een gerichte aanpak, die overeenkomstig de gemeenschappelijke basisbeginselen inzake integratie van Roma actief bijdraagt tot de maatschappelijke integratie van de Roma in de samenleving als geheel en tot het uitbannen van segregatie. Doel is het bevorderen van de sociale en economische integratie van de Roma door te streven naar een geïntegreerde aanpak op de gebieden onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting en gezondheidszorg. Dit Europees Raamwerk omvat de volgende doelstellingen:

- a. toegang tot onderwijs: alle Roma kinderen zouden tenminste de lagere school moeten afmaken
- b. toegang tot werkgelegenheid: de werkgelegenheidskloof tussen de Roma en de rest van de bevolking moet worden gedicht
- c. toegang tot gezondheidszorg: de gezondheidskloof tussen de Roma en de overige bevolking moet worden overbrugd.
- d. toegang tot huisvesting: het verschil tussen het percentage Roma met toegang tot huisvesting en openbare nutsvoorzieningen (water, elektriciteit, gas e.d.) en het cijfer voor de overige bevolking met worden verkleind.

De Commissie verzoekt de lidstaten om:

- de nationale strategie te ontwerpen, uit te voeren en het effect ervan te meten in nauwe samenwerking en voortdurende samenspraak met maatschappelijke Roma-organisaties en de regionale en plaatselijke autoriteiten.
- een nationaal contactpunt aan te wijzen met de bevoegdheid om de ontwikkeling en uitvoering van de nationale strategie te coördineren, dan wel in voorkomend geval gebruikmaken van geschikte reeds bestaande initiatieven.
- vóór eind december 2011 een nationale Roma strategie bij de Commissie in te dienen, die aangeeft op welke wijze de bovengenoemde doelstellingen zullen behaald worden.

Op de EPSCO bijeenkomst van 19 mei 2011 hebben de ministers conclusies aangenomen aangaande het Europees Raamwerk waarin de lidstaten wordt verzocht streefdoelen vast te stellen voor onderwijs, werkgelegenheid, gezondheidszorg en huisvesting om de kloof tussen gemarginaliseerde Romagemeenschappen en de rest van de bevolking te dichten, hierbij vooral te letten op het genderperspectief en desegregatie te bevorderen.¹⁰

Het Europese Roma platform, opgericht in 2009, brengt vertegenwoordigers van lidstaten, Europese middenveldorganisaties en internationale organisaties bijeen en heeft tot doel om uitwisseling van ervaringen op het gebied van succesvolle Roma beleidsaanpakken en initiatieven te stimuleren en samenwerking te bevorderen. Door middel van het Platform moeten de vertegenwoordigers van de Romagemeenschappen de mogelijkheid krijgen een rol te spelen in het Europese kader voor de nationale strategieën voor integratie van de Roma. Het Roma Platform kwam al 5 keer samen:

1. in Praag op 24 april 2009 onder het Tsjechische voorzitterschap. De 10 gemeenschappelijke basisbeginselen om integratie van de Roma effectief aan te pakken werden hier vastgelegd. Deze beginselen werden door de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de EU-landen op 08/06/2009 2009 in bijlage aangehecht bij hun Conclusies over integratie van de Roma.
2. in Brussel op 28 september 2009 met de focus op de onderwijsproblematiek van de Roma.
3. in Brussel op 17 juni 2010 onder het Spaanse voorzitterschap. Hier werden onder andere de activiteiten en doelstellingen van het platform besproken, die waren voorgesteld door het Spaanse voorzitterschap.

⁹ Voor de integrale tekst zie <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0173:FIN:NL:PDF>

¹⁰ Voor de perstekst zie http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/122116.pdf

4. in Brussel op 13 december 2010 onder het Belgische EU-voorzitterschap, met als centraal thema "Zorg en opvang voor Roma-kinderen en -gezinnen: hoog tijd voor maatregelen". Het stimuleren van kleuter- en lager onderwijs en gezondheidszorg voor alle Roma-kinderen in Europa was een van de prioriteiten in de Roadmap, de leidraad voor het Platform.
5. in Boedapest op 7-8 april 2011 onder het Hongaarse voorzitterschap. De Mededeling van de Commissie over het EU-kader voor de nationale strategieën voor integratie van de Roma, werd opgesteld in de aanloop naar het 5e Platform.
6. op 22 november 2011 onder Pools voorzitterschap om de werkzaamheden met betrekking tot de integratie van Roma zal voortzetten.

Vanuit Vlaanderen is er geen formele vertegenwoordiging bepaald. Het Kruispunt Migratie-Integratie vzw neemt soms deel aan dit platform.

De Europese Commissie organiseert tweejaarlijks een Roma-top om hooggeplaatste vertegenwoordigers van instellingen van de EU, nationale overheden en maatschappelijke organisaties uit heel Europa samen te brengen. De eerste Roma-top vond plaats in Brussel op 16 september 2008. De tweede Europese top inzake integratie van de Roma vond plaats in Córdoba op 8 april (Internationale Romadag) en 9 april 2010, als een hoofdevenement onder het Spaanse voorzitterschap van de Raad. In haar Mededeling van 5 april 2011 wijst de Commissie er op dat er momenteel maximaal 26,5 miljard euro aan EU-steun geprogrammeerd is voor de inspanningen van de lidstaten op het gebied van sociale integratie, met inbegrip van initiatieven voor hulp aan Roma. De Commissie vraagt de lidstaten erop toe te zien dat de financiële instrumenten van de EU, met name de structuurfondsen en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling, toegankelijk zijn voor de Roma.

In september 2010 heeft de Europese Commissie de "Roma Task Force" opgericht door de Europese Commissie om het gebruik van EU-middelen in het kader van de sociale en economische integratie van de Roma door de lidstaten te evalueren.

Een Europees netwerk met vertegenwoordigers van 12 lidstaten heeft EURoma¹¹, opgericht met als doel het promoten van het gebruik van de Structuurfondsen in het kader van het Roma-beleid.

1.3 Raad van Europa

Het beleid van de Raad van Europa naar Roma kadert binnen de 'Strasbourg Declaration on Roma van 20 oktober 2010'¹². Volgende initiatieven kunnen vermeld (niet exhaustief)

- Ad hoc Committee of Experts on Roma Issues (CAHROM)
- ROMED (European Roma Mediators Training Programme)
- Dosta!campaign

Voor een meer gedetailleerd overzicht verwijzen we naar:

- http://www.coe.int/t/dc/roma/default_EN.asp?
- http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default_en.asp of

1.4 Samenwerking in Europees verband

1.4.1 Urbiscoop

Sedert begin 2010 is, op initiatief van het Secretariaat-Generaal Benelux, de samenwerking op het gebied van stedelijk beleid in Benelux verband opgestart onder de naam 'Urbiscoop'. Het doel van dit initiatief is om de samenwerking tussen steden, regionale en nationale overheden in België, Luxemburg en Nederland te versterken op een aantal prioritaire thema's. Dit vertrekend van de wederzijdse

¹¹ Voor meer informatie zie <http://www.euromanet.eu/about/index.html>

¹² Voor de tekst zie <https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?id=1691607&Site=CM>

en de gezamenlijke verantwoordelijkheid van steden en centrale overheden. Deze samenwerking beoogt een brede waaier van onderwerpen aan te pakken.

Als eerste prioriteit is beslist het thema van de 'Onverwachte en moeilijk beheersbare instroom van inwijkelingen uit Midden- en Oost Europa in de steden van de Benelux en de aangrenzende regio's' te behandelen. Centraal staat hierbij het 'absorptievermogen' van steden ten aanzien van de inwijking en de vraag hoe de steden de inwijkelingen een garantie kunnen bieden op een menswaardig bestaan. Alleszins moeten de zgn. 'waterbedeffecten' worden vermeden, waarbij de problemen van de ene plaats naar de andere (eventueel over de grens) worden verplaatst, maar niet opgelost.

Het uitwerken van het thema richt zich op het faciliteren en verankeren van samenwerking tussen steden in België, Nederland en Luxemburg op het gebied van migratie binnen de Europese Unie. Er zijn 13 steden betrokken: Antwerpen, Brussel (de gemeenten Brussel, Schaarbeek, Sint Gillis en Vorst), Charleroi, Gent, Genk en Luik (België); Den Haag, Dordrecht, Rotterdam, Eindhoven en Breda (Nederland); Luxemburg, en Esch-sur-Alzette (Luxemburg).

Het absorptievermogen van steden wordt uitgedrukt in verschillende deelaspecten: huisvesting, deelname aan de arbeidsproces, leefbaarheid, gezondheidszorg, inburgering en integratie, opleiding en scholing alsook het gebruik van publieke diensten, en de gevoelens van onveiligheid die de groepen nieuwkomers mogelijk veroorzaken. Aparte maar niet-exclusieve aandacht gaat ook uit naar het specifieke vraagstuk van de Roma bevolking. Er gaat ook aandacht naar de drijfveren voor intra-Europese migratie, zoals grote verschillen in welvaart, welzijn, tewerkstelling, bijstand, maar ook vormen van uitsluiting in de Europese unie. Hierover dient ook vanuit de Benelux en de deelnemende partners aan het project, tot overleg aangespoord te worden bij de Europese unie.

Op 28 april 2011 vond er een workshop plaats waarop experts van centrale en stedelijke overheden overlegden over diverse deelaspecten van deze problematiek (wonen, werken, onderwijs, dienstverlening, veiligheid). De uitkomsten van de expertenworkshop werden verwerkt in een discussienota en meegenomen in een door de Vlaamse en Nederlandse partners op 17 oktober 2011 ondertekend Memorandum of Understanding. Dit krijgt een verdere opvolging via het Urbiscoop-project, waarvoor de eerste bijeenkomst nog in oktober 2011 plaatsvindt.

De uitkomsten van dit initiatief vormen mee het kader voor het opstellen van voorliggend actieplan.

1.4.2 Samenwerking met Nederland

In Nederland hebben de gemeenten geconfronteerd met de Roma-problematiek zich verenigd in een platform van Roma-gemeenten. Vanuit de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is er interesse om ervaring uit te wisselen rond het werken met deze doelgroep met een aantal Vlaamse steden en gemeenten.

Via de eigen kanalen onderzoekt de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG) of er bij de Vlaamse steden en gemeenten met een Roma-concentratie interesse is voor de vraag van de VNG om rond de doelgroep Roma ervaringen uit te wisselen.

1.5 Federale bevoegdheid

De toegang tot het rijk is, binnen de wetgevende kaders van de Europese Unie, een federale aangelegenheid. Het is aan de dienst vreemdelingenzaken (DVZ) om de toegang tot het rijk te controleren. Sinds de omzetting van richtlijn 2004/38/EG in Belgisch recht zijn er drie mogelijke types verblijfsrecht voor EU-burgers en hun familieleden uit de tien MOE-landen die lid zijn van de Europese Unie.

Om een verblijfsrecht van meer dan 3 maanden te bekomen moet men ofwel:

- a) werknemer of zelfstandige zijn in ons land of naar ons land komen om werk te zoeken en dit kunnen bewijzen;
- b) over voldoende bestaansmiddelen beschikken (en niet ten laste komen van ons sociale bijstandstelsel en een ziekteverzekering hebben die alle risico's dekt) ;
- c) ingeschreven zijn als student (en over voldoende bestaansmiddelen beschikken en een ziekteverzekering hebben die alle risico's dekt).

DVZ ziet toe op deze verblijfsvoorwaarden. DVZ kan de verblijfsvergunning ook intrekken van EU burgers die hier meer dan 3 maanden verblijven omdat ze een onredelijke last vormen voor het sociale bijstandstelsel van het Rijk.

Sinds de omzetting van richtlijn 2004/38/EG in Belgisch recht werkt de POD Maatschappelijke Integratie, in nauwe samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) en de Kruispuntbank Sociale Zekerheid aan de gegevensuitwisseling via de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ).

- De gegevens van de EU-burgers die de hoedanigheid hebben van student en het leefloon ontvangen, worden aan DVZ bezorgd via de KSZ.
- De aanvraag tot uitbreiding naar een gegevensstroom betreffende de personen die over voldoende bestaansmiddelen beschikken en het leefloon ontvangen, heeft een gunstig antwoord gekregen van de privacycommissie. Deze stroom wordt momenteel technisch ontwikkeld.
- De aanvraag voor een derde stroom in verband met de EU-burgers die de hoedanigheid inroepen van werknemers, zelfstandigen en werkzoekenden is ingediend bij de privacycommissie. Deze gegevensstroom vormt een aanwijzing i.v.m. de hoedanigheid die de betrokkene aanvoert als basis voor zijn verblijfsrecht. Deze aanvraag beoogt rechtstreeks zowel de gerechtigden van maatschappelijke dienstverlening als van het leefloon.

Om zich te richten naar Europees recht mag DVZ zich evenwel niet enkel tevreden stellen met de gegevens die verstrekt worden via bovenvermelde gegevensuitwisseling. Wat het criterium van de onredelijke last betreft, moet eveneens de individuele toestand van de betrokkene onderzocht worden. De federale overheid is ook bevoegd voor de inspectie op sociale wetten. De inspectie toezicht op sociale wetten controleert onder andere schijnzelfstandigheid. De sociale inspectie, eveneens federaal, organiseert dan weer de controle op zwartwerk.

In opvolging van de Interministeriële Conferentie Integratie in de Maatschappij van 21 maart jl. is de federale werkgroep Roma / Midden en Oost-Europese migratie opgestart. De werkgroep zal instaan voor het nationaal actieplan Roma en zal tot nader order fungeren als aanspreekpunt Roma. Vanuit Vlaanderen nemen de Vlaamse overheid, VVSG, regionaal integratiecentrum Foyer, Kruispunt Migratie-Integratie en Minderhedenforum deel aan deze werkgroep.

Hoeveel migranten uit de tien MOE-landen, die lid zijn van de EU, in ons land verblijven, is niet exact bekend. Wie hier minder dan 3 maanden verblijft of van plan is om hier minder dan 3 maanden te verblijven, moet zich immers niet aanmelden bij de gemeente om zich in te schrijven in het rijksregister. Wie zich inschrijft in het rijksregister behoort wellicht tot de doelgroep van inburgering. Als EU-burger zal men echter vrijgesteld zijn van de inburgeringsplicht. Als inwijkeling behoort men ook tot de doelgroep van het integratiebeleid.

2 Vlaams MOE (Roma)-beleid

Het lokale niveau wordt het eerst en het meest geconfronteerd met de MOE- en Romaproblematiek. Voor het detecteren en beheersen van samenlevingsproblemen zijn lokale besturen het best geplaatst. Een beleid t.a.v. MOE-migranten moet dan ook in de eerste plaats worden gevoerd op het lokale niveau. Gezien de complexiteit van het probleem wenst de Vlaamse overheid met haar MOE(Roma)-beleid de lokale besturen met een MOE(Roma)-problematiek waar nodig te ondersteunen.

Zoals blijkt uit de omgevingsanalyse (cf. infra) wonen er in nagenoeg alle steden en gemeenten MOE-migranten maar zijn het, naast de steden Brussel, Antwerpen en Gent, vooral de steden en gemeenten als Sint-Niklaas, Tienen, Diest, Temse en Heusden-Zolder die te maken hebben met een concentratie van Roma.

Op het terrein zijn al goede praktijken gekend. Ze zijn echter nog te versnipperd en te weinig algemeen verspreid. Omdat de problematiek van Midden- en Oost-Europese (Roma) migranten zich op meerdere domeinen situeert, is zowel op Vlaams als op lokaal niveau een multidisciplinaire, horizontale aanpak aangewezen.

Lokale besturen van steden en gemeenten met MOE (Roma) migranten hebben ook heel wat vragen naar informatie, begeleiding, advies, goede praktijken, enz., maar zij weten niet altijd waar ze met hun vragen terecht kunnen.

Voor alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid die een essentiële rol spelen bij de integratie van MOE-migranten in de samenleving is er ondertussen een 'aanspreekpunt Midden- en Oost-Europese (Roma) migratie' aangeduid. Deze aanspreekpunten beschikken over de nodige beleidsgerelateerde expertise en kunnen ondersteuning bieden bij specifieke knelpunten m.b.t. hun beleidsdomein. De aanspreekpunten maken deel uit van de MOE-werkgroep Vlaanderen.

Om de verbinding tussen de lokale besturen enerzijds en de aanspreekpunten MOE(Roma) migratie op een gecoördineerde en gecentraliseerde manier te laten verlopen, is er - met ingang van maart 2011 - een centraal aanspreekpunt Midden- en Oost-Europese (Roma)migratie geïnstalleerd bij het Kruispunt Migratie-Integratie vzw (Kruispunt). Lokale besturen kunnen bij dit aanspreekpunt terecht met al hun vragen i.v.m. Midden- en Oost-Europese (Roma)migratie. In een schrijven aan de colleges van burgemeester en schepenen heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de gemeenten geïnformeerd over de installatie van dit centraal aanspreekpunt. Uit een eerste tussentijdse evaluatie blijkt dat lokale besturen de weg naar het centraal aanspreekpunt vinden, zij het niet in groten getale. Vooral wanneer men dit vergelijkt met het aantal binnenkomende vragen van andere organisaties bij het Kruispunt, blijft het aantal vragen van lokale besturen beperkt.

Zeker op lokaal niveau heeft het MOE(Roma)-beleid nauwe linkjes met het lokaal armoedebeleid, ingebed in het lokaal sociaal beleid. Lokale besturen vervullen immers ook een cruciale rol in de aanpak van een inclusief en integraal armoedebeleid. Ze kunnen ter zake de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied op de verschillende beleidsdomeinen (tewerkstelling, scholing, huisvesting, gezondheid, gezinsbeleid, vrijetijdsaanbod, ...) en kunnen op dit terrein ook intergemeentelijke samenwerkingsverbanden aangaan. Het bestrijden van kinderarmoede en de aanpak van de problematiek rond de Midden – en Oost – Europese migranten zijn terreinen waarop steden en gemeenten actief kunnen zijn. Gemeenten, OCMW's en de armoedeverenigingen zijn de belangrijkste partners in dit verhaal en moeten dus vanaf het begin betrokken worden bij de implementatie ervan, en dit samen met een breed spectrum aan lokale actoren. Het Vlaamse armoedebeleid ondersteunt het lokaal armoedebeleid door de nodige tools aan te reiken zoals lokale armoedecijfers, een methodiekboek en een verzameling van 'good practices'.

3 Instroom en aanwezigheid van MOE-migranten waaronder Roma

3.1 Cijfers over de aanwezigheid van Roma in Europa

Het is onmogelijk om exact aan te geven hoeveel Roma er precies zijn. Roma is geen nationaliteit, maar een etniciteit, zij hebben niet altijd een wettig verblijf, zij verhuizen gemakkelijk en zij zijn niet altijd gekend als Roma. Volgens een schatting van de Raad van Europa zijn er ongeveer 11 miljoen Roma in Europa

TABEL 1: GESCHAT AANTAL ROMA IN EUROPA

	Gemiddelde schatting	Geschat % van totale bevolking
EU-landen		
Bulgarije	750.000	10,33°
Estland	1.250	0,10%
Hongarije	700.000	7,05%
Letland	14.500	0,65%
Litouwen	3.000	0,08%
Polen	37.500	0,10%
Roemenië	1.850.000	8,32%
Slowakije	500.000	9,17%
Slovenië	8.500	0,42%
Tsjechië	200.000	1,96%
EU-uitbreidingslanden		
Albanië	115.000	3,18%
Bosnië-Herzegovina	50.000	1,09%
Kosovo	37.500	1,47%
Kroatië	35.000	0,78%
Macedonië	197.750	9,59%
Montenegro	20.000	2,95%
Servië	600.000	8,18%
Turkije	2.750.000	3,83%
België	30.000	0,29%
Totaal EU	6.172.800	1,73%
Totaal niet-EU	5.084.100	1,63%

Bron: COM(2011) 173, 5 april 2011: Een EU-kader voor de nationale strategieën voor integratie van de Roma tot 2020

Roma behoren tot de MOE-migranten, maar niet alle MOE-migranten zijn Roma. Voor Vlaanderen en Brussel samen schat men het aantal Roma op ongeveer 15.000 tot 20.000. Concentraties Roma zijn er vooral in Brussel, Antwerpen, Gent en Sint-Niklaas. Daarnaast vinden we vooral in Diest, Tienen, Heusden-Zolder en Temse een belangrijke concentratie Roma.

TABEL 2: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN 2010 IN VLAAMSE GEMEENTEN MET EEN ROMA-CONCENTRATIE

Instroom MOE-migranten in 2010 in:	Aantal MOE-migranten	Aandeel MOE-instroom in totale instroom	Geschat aantal Roma in 2010
Antwerpen	3.600	36%	4.000
Gent	1.935	60%	5.500
Sint-Niklaas	234	40%	800
Heusden-Zolder	148	59%	75
Diest	73	63%	230 à 250
Tienen	67	39%	
Temse	58	60%	400
Brussels Hoofdstedelijk Gewest			6.500 à 7.000

3.2 Instroom van meerderjarige MOE-migranten in het Vlaamse Gewest

Hoeveel migranten uit de tien MOE-landen die lid zijn van de EU in ons land verblijven, is niet exact bekend. Wie hier minder dan 3 maanden verblijft of van plan is om hier minder dan 3 maanden te verblijven, moet zich immers niet aanmelden bij de gemeente om zich in te schrijven in het rijksregister. Wie zich inschrijft in het rijksregister behoort wellicht tot de doelgroep van inburgering. Als EU-burger zal men echter vrijgesteld zijn van de inburgeringsplicht. Als inwijkeling behoort men ook tot de doelgroep van het integratiebeleid.

Op basis van cijfers uit de Kruispuntbank Inburgering (KBI) is een analyse gemaakt van de instroom uit de MOE-landen in het Vlaamse Gewest in de periode 1 januari 2009 tot en met 30 juni 2011. Hierbij is er onderscheid gemaakt tussen de 10 nieuwe EU-lidstaten, de 8 uitbreidingslanden en de 4 andere Oost-Europese landen. De cijfers hebben enkel betrekking op de instroom van meerderjarige nieuwkomers voor zover zij geregistreerd zijn in het Rijksregister.

Uit de cijfers blijkt dat de instroom uit de 22 MOE-landen tussen 2009 en 2010 sterk is toegenomen en dat er in 2010 in totaal 14.961 MOE-migranten zijn ingestroomd in het Vlaamse Gewest. Dit komt overeen met 36,5% van de totale instroom in het Vlaamse Gewest in 2010. Voor 2011 lijkt de instroom op dit niveau te stabiliseren.

Tabel 3 hieronder geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. We zien dat MOE-migranten in het Vlaamse Gewest vooral uit de nieuwe EU-lidstaten komen en dat hun aandeel in de instroom uit de MOE-landen blijft toenemen.

TABEL 3: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE MOE-INSTROOM

VLAAMS GEWEST	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	60,2%	62,9%	67,8%
Instroom uitbreidingslanden	28,4%	25,2%	24,1%
Instroom andere Europese landen	11,4%	11,9%	8,1%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	9.755	14.961	7.291

Bron: KBI

Tabel 4 geeft de instroomcijfers in het Vlaamse Gewest voor de 4 belangrijkste nationaliteiten. De Polen vormen afgetekend de grootste groep. Zij maken nagenoeg 30% uit van de ingestroomde MOE-migranten. De drie andere nationaliteiten lijken onderling van plaats te wisselen. Het aandeel van de Turken, die in 2009 nog op de tweede plaats stonden, neemt af. Vanaf 2010 komen ze pas op de vierde plaats. Het aandeel van de Roemenen blijkt jaar na jaar te stijgen. In 2011 lijken de Roemenen de Bulgaren van de tweede plaats te verdringen

TABEL 4: MOE-INSTROOM: AANDEEL VAN DE 4 BELANGRIJKSTE NATIONALITEITEN

VLAAMS GEWEST	Aandeel in de totale instroom			Aandeel in de MOE-instroom		
	2009	2010	1e helft 2011	2009	2010	1e helft 2011
Polen	9,2%	10,8%	10,3%	28,8%	29,6%	28,6%
Turken	4,9%	3,5%	3,5%	15,5%	9,7%	9,6%
Bulgaren	4,5%	4,6%	4,9%	14,1%	12,6%	13,6%
Roemenen	3,5%	4,1%	5,8%	11,0%	11,4%	16,1%

Bron: KBI

De instroom van de 4 belangrijkste nationaliteiten in 2010 is als volgt:

- Polen komen in eerste instantie naar Antwerpen (39% van de instroom in 2010), zij het dat dit aandeel in 2011 wat lijkt terug te lopen. Verder lijken de Polen verspreid in te stromen. Opvallend is ook dat er verhoudingsgewijs een relatief sterke instroom van Polen is in gemeenten in West-Vlaanderen (al blijven de aantallen heel beperkt).
- Turken komen in eerste instantie naar Antwerpen en Gent (resp. 23% en 18% van de instroom in 2010). Naast de steden Antwerpen en Gent zien we hier vooral de 'klassieke' migrantengemeenten opduiken. Wat opvalt is dat de 20 gemeenten met de meeste instroom meer dan 3/4 van de instroom van Turken omvatten.
- Bulgaren komen overwegend naar Gent (48% van de instroom in 2010), Antwerpen komt op de tweede plaats (19%). Verder stromen de Bulgaren met kleine aantallen verspreid over Vlaanderen in.
- Roemenen komen in de eerste plaats naar Antwerpen (14 % van de instroom in 2010) maar lijken vooral zeer verspreid lijken in te stromen.

Tabel 5 geeft de top 20 van de gemeenten met een instroom van MOE-migranten in 2010. De steden Antwerpen en Gent scoren het hoogst. De steden Leuven, Sint-Niklaas en Brugge behoren ook tot de top 5.

Bekijken we het aandeel van de MOE-migranten in de totale instroom in de gemeenten dan zien we dat Zele met 79% het hoogste scoort, gevolgd door Lokeren (62%), Gent (60%) en Heusden-Zolder (59%). Roeselare en Genk volgen met telkens een aandeel van 46% MOE-migranten in de totale instroom in de gemeente.

TABEL 5: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN 2010 – TOP 20 VAN DE GEMEENTEN

Instroom MOE-migranten in 2010 in:	Aantal MOE-migranten	Aandeel MOE-instroom in totale instroom
Antwerpen	3.600	36%
Gent	1.935	60%
Leuven	462	29%
Sint-Niklaas	234	40%

Brugge	213	29%
Genk	174	46%
Turnhout	170	32%
Oostende	170	32%
Kortrijk	159	32%
Mechelen	153	19%
Heusden-Zolder	148	59%
Aalst	140	33%
Roeselare	139	46%
Hasselt	125	27%
Sint-Truiden	124	23%
Maasmechelen	123	36%
Lokeren	106	62%
Vilvoorde	104	34%
Zele	102	79%
Zaventem	99	28%

Bron: KBI

Voor meer informatie over de instroom van meerderjarigen uit de 22 MOE-landen in de periode 1 januari 2009 – 30 juni 2011 verwijzen we naar de exceldocumenten als bijlage:

- 1. Meerderjarigen instroom MOE landen 30 juni 2011
  1. totale instroom in het Vlaamse Gewest
  2. instroom per onthaalbureau
  3. instroom per Vlaamse gemeente
- 2. Instroom Bulgaren, Polen, Roemen, Turken 30 juni 2011

Voor verdere informatie over de aanwezigheid van MOE(Roma)-migranten in de belangrijkste steden en gemeenten verwijzen we naar de fiches als bijlage 8.

3.3 Instroom van minderjarigen uit de MOE-landen in het Vlaamse Gewest

Uit de cijfers in de KBI blijkt dat de instroom uit de 22 MOE-landen tussen 2009 en 2010 is toegenomen en dat er in 2010 in totaal 6.178 MOE-minderjarigen zijn ingestroomd in het Vlaamse Gewest. Dit komt overeen met 33% van de totale instroom van minderjarigen in 2010. Voor 2011 lijkt de instroom van minderjarigen globaal te dalen maar blijkt het aandeel van MOE-minderjarigen ongeveer stabiel.

TABEL 6: INSTROOM VAN MOE-MINDERJARIGEN IN HET VLAAMSE GEWEST.

Vlaams Gewest	2009	2010	30 juni 2011
Instroom MOE-minderjarigen	3.742	6.178	2.174
Instroom alle minderjarigen	13.936	18.819	6.500
Aandeel MOE-minderjarigen	26,9%	32,8%	33,4%

Bron: KBI

In 2009 en 2010 was ruim de helft van zowel alle minderjarige nieuwkomers als MOE-minderjarigen jonger dan 4 jaar. In 2011 lijkt het aandeel van de 0-4 jaar af te nemen.

TABEL 7: INSTROOM MINDERJARIGEN IN HET VLAAMSE GEWEST, AANDEEL PER LEEFTIJDSCATEGORIE

Leeftijd	Alle minderjarigen			MOE-minderjarigen		
	2009	2010	1e helft 2011	2009	2010	1e helft 2011
0-4 jaar	59%	57%	40%	56%	54%	41%
5-12 jaar	25%	27%	40%	29%	31%	36%
13-17 jaar	16%	15%	20%	15%	15%	24%

Bron: KBI

Opvallend is de sterke instroom van minderjarigen met de Poolse en Russische nationaliteit, zij het dat deze instroom enigszins lijkt te dalen. Opvallend is ook de stijgende instroom van minderjarigen uit Kosovo.

TABEL 8: INSTROOM MOE-MINDERJARIGEN IN VLAAMS GEWEST: AANDEEL VAN DE BELANGRIJKSTE NATIONALITEITEN

Nationaliteiten	Aandeel in de totale instroom			Aandeel in de MOE-instroom		
	2009	2010	1e helft 2011	2009	2010	1e helft 2011
Polen	6%	6%	5%	21%	19%	15%
Russen	5%	5%	3%	17%	14%	10%
Bulgaren	3%	4%	4%	12%	11%	12%
Kosovaren	2%	4%	4%	9%	12%	13%
Roemenen	2%	3%	3%	9%	8%	9%
Turken	3%	3%	3%	10%	9%	8%

Bron: KBI

Voor meer informatie over de instroom van MOE-minderjarigen verwijzen we naar het exceldocument als bijlage

- 3. Minderjarigen instroom MOE landen 30 juni 2011:
  1. totale instroom in het Vlaamse Gewest
  2. instroom per onthaalbureau
  3. instroom per leeftijdscategorie

3.4 Inburgering van MOE-migranten

Aanmelding van MOE-migranten bij het onthaalbureau

In 2009 maakten MOE-migranten 27% van het aantal aanmeldingen bij de onthaalbureaus, in 2010 liep dit op tot 32% en in 2011 lijkt het aandeel opnieuw wat terug te lopen.

Het aandeel van de MOE-migranten uit de EU-landen lijkt te dalen terwijl dat van MOE-migranten uit de uitbreidingslanden lijkt te stijgen. Opvallend is wel dat het aandeel van Turkse inburgeraars sterk lijkt te dalen.

TABEL 9: AANMELDINGEN VAN MOE-MIGRANTEN BIJ DE 8 ONTHAALBUREAUS IN DE PERIODE 2009 - 1E HELFT 2011

Aanmeldingen bij het OB	2009		2010		2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
EU-landen						
Bulgarije	585	11%	757	10%	365	10%
Polen	825	16%	1030	14%	500	14%
Roemenië	348	7%	349	5%	197	5%
<i>Totaal EU-landen</i>	2.022	39%	2.661	35%	1.233	34%
Uitbreidingslanden						
Kosovo	318	6%	695	9%	400	11%
Turkije	1235	24%	1228	16%	626	17%
<i>Totaal uitbreidingslanden</i>	2.097	40%	3.122	42%	1.673	46%
Andere Europese landen						
Rusland	829	16%	1242	17%	506	14%
<i>Totaal andere Europese landen</i>	1.060	20%	1.718	23%	720	20%
Totaal MOE-landen	5.179		7.501		3.626	
Totaal, alle landen	18.852		23.344		12.757	
Aandeel MOE t.o.v. alle landen	27,5%		32,1%		28,4%	

Bron: KBI

Van de 7.501 MOE-migranten die zich in 2010 aanmeldden bij een onthaalbureau was 12% asielzoeker, 33% verplicht tot inburgering en 51% rechthebbend.

Bekijken we de aanmelding 2010 per onthaalbureau dan zien we dat meer dan ¼ van de aanmeldingen gebeurden bij het onthaalbureau van de stad Antwerpen. Het Brusselse onthaalbureau kreeg maar 3% van de aanmeldingen in 2010.

TABEL 10: AANMELDINGEN VAN MOE-MIGRANTEN IN 2010 - OPGESPLITST PER ONTHAALBUREAU

Onthaalbureau	Aanmeldingen 2010
Antwerpen	26%
Gent	17%
Provincie Limburg	13%
Provincie West-Vlaanderen	12%
Provincie Antwerpen	11%
Provincie Oost-Vlaanderen	10%
Provincie Vlaams-Brabant	7%
Brussel	3%
Totaal	100% (N = 7.501)

Bron: KBI

Inburgeringscontracten afgesloten door MOE-migranten

In 2009 maakten MOE-migranten 26% van het aantal inburgeraars dat een inburgeringscontract afsloot, in 2010 liep dit op tot 30,5% en in 2011 lijkt het aandeel opnieuw wat terug te lopen.

Het aandeel van de MOE-migranten uit de EU-landen daalt terwijl dat van MOE-migranten uit de uitbreidingslanden stijft. Opvallend is ook hier dat het aandeel van Turkse inburgeraars daalt.

Van de 5.689 MOE-migranten die in 2010 een inburgeringscontract afsloten was 16% asielzoeker, 40% verplicht tot inburgering en 41% rechthebbende inburgeraar.

TABEL 11: INBURGERINGSCONTRACTEN AFGESLOTEN DOOR MOE-MIGRANTEN IN DE PERIODE 2009 - 1E HELFT 2011

Inburgeringscontracten	2009		2010		30 juni 2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
EU-landen						
Bulgarije	407	11%	553	10%	299	10%
Polen	461	13%	691	12%	310	10%
Roemenië	201	5%	217	4%	111	4%
<i>Totaal EU-landen</i>	1.238	34%	1.802	32%	846	28%
Uitbreidingslanden						
Albanië	95	3%	241	4%	167	6%
Kosovo	237	6%	624	11%	350	12%
Servië	148	4%	359	6%	215	7%
Turkije	951	26%	1024	18%	508	17%
<i>Totaal uitbreidingslanden</i>	1.575	43%	2.537	45%	1.450	48%
Andere Europese landen						
Oekraïne	114	3%	226	4%	142	5%
Rusland	689	19%	999	18%	504	17%
<i>Totaal andere Europese landen</i>	869	24%	1.350	24%	701	23%
Totaal MOE-landen	3.682		5.689		2.997	
Totaal, alle landen	14.157		18.624		10.719	
Aandeel MOE t.o.v. alle landen	26,0%		30,5%		28,0%	

Bron: KBI

Tabel 12 geeft een overzicht van de spreiding van de MOE-inburgeringscontracten 2010 over de 8 onthaalbureaus. Met 26% van het aantal MOE-contracten scoort het onthaalbureau van de stad Antwerpen opnieuw het hoogst.

Bekijken we het aandeel MOE-contracten in het totaal aantal contracten dan scoort Gent met 60% afgetekend het hoogst.

TABEL 12: CONTRACTEN VAN MOE-MIGRANTEN IN 2010 – OPGESPLITST PER ONTHAALBUREAU

Onthaalbureau	Contracten MOE-	Aandeel MOE in totaal contracten
Antwerpen	26%	30%
Gent	17%	61%
Provincie Limburg	13%	35%
Provincie West-Vlaanderen	13%	30%
Provincie Antwerpen	12%	26%
Provincie Oost-Vlaanderen	10%	34%
Provincie Vlaams-Brabant	6%	23%
Brussel	4%	11%
	100% (N = 5.689)	

Bron: KBI

Bekijken we per onthaalbureau (OB) de top-2 van de MOE-migranten die een inburgeringscontract sloten in 2010 dan zien we het volgende:

- OB Brussel (N = 221): 21% Russen en 19% Roemenen
- OB A'pen (N = 1.459): 33% Polen en 18% Turken
- OB Gent (N = 973): 39% Bulgaren en 19% Slovaken
- OB Oost-Vl. (N = 586): 23% Russen en 22% Turken
- OB Limburg (N = 760): 38% Turken en 19% Russen
- OB prov. A'pen (N = 660): 26% Russen en 17% Kosovaren
- OB West-Vl. (N = 716): 34% Russen en 20% Kosovaren
- OB Vl.-Brabant (N = 314): 27% Russen en 15% Kosovaren

Inburgeringsattesten behaald door MOE-migranten

In 2009 maakten MOE-migranten 25% van het aantal inburgerers dat een inburgeringsattest behaalde. Sindsdien zien we een lichte stijging. Van de 2.459 MOE-migranten die in 2010 een inburgeringsattest behaalde, was 11% asielzoeker, 43% verplicht tot inburgering en 46% rechthebbende inburgeraar.

TABEL 13: INBURGERINGSATTESTEN BEHAALD DOOR MOE-MIGRANTEN IN DE PERIODE 2009 - 1E HELFT 2011

Inburgeringsattesten	2009		2010		30 juni 2011	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
EU-landen						
Bulgarije	110	5%	176	7%	152	8%
Polen	228	11%	444	18%	270	15%
Roemenië	118	6%	116	5%	96	5%
<i>Totaal EU-landen:</i>	530	25%	835	34%	576	32%
Uitbreidingslanden						
Kosovo	43	2%	114	5%	127	7%
Turkije	663	32%	607	25%	338	19%*
<i>Totaal uitbreidingslanden:</i>	908	43%	941	38%	717	39%
Andere Europese landen						
Rusland	506	24%	519	21%	373	20%
<i>Totaal andere Europese landen:</i>	661	32%	683	28%	531	29%
Totaal MOE-landen:	2.099		2.459		1.824	
Totaal, alle landen:	8.335		9.100		6.169	
Aandeel MOE tov alle landen:	25,2%		27,0%		29,6%	

Bron: KBI

Voor meer informatie over de inburgering van MOE-migranten in de periode 1 januari 2009 – 30 juni 2011 verwijzen we naar de exceldocumenten als bijlage:

- 4. Aanmeldingen MOE landen 30 juni 2011
  1. alle aanmeldingen
  2. aanmeldingen per onthaalbureau
  3. aanmeldingen per doelgroep

- 5. Contracten MOE landen 30 juni 2011
  1. alle contracten
  2. aanmeldingen per onthaalbureau
  3. aanmeldingen per doelgroep

- 6. Attesten MOE landen 30 juni 2011
  1. alle aanmeldingen
  2. aanmeldingen per onthaalbureau
  3. aanmeldingen per doelgroep

3.5 Zelfstandig ondernemerschap bij MOE-migranten

In 2009 startten 75.592 ondernemers in Vlaanderen een onderneming op waarvan 60.913 Belgen, 11.814 EU-burgers en 2.8265 derdelanders

Vooraf het aantal Polen, Roemenen en Bulgaren met een zelfstandig statuut is de voorbije jaren sterk toegenomen. Zij werken veelal als onderaannemer.

EVOLUTIE VAN HET AANTAL POLEN, BULGAREN EN ROEMENEN MET EEN ZELFSTANDIG STATUUT

	2006	2007	2008	2009	2010
Polen	5.819	7.283	7.780	7.714	7.914
Bulgarije	827	1.961	2.770	3.365	4.279
Roemenië	2.363	4.726	6.183	7.337	9.321

3.6 Toeleidingen van minderjarige nieuwkomers naar onderwijs

Het behoort tot de taken van het onthaalbureau om – waar nodig - minderjarige nieuwkomers toe te leiden naar onderwijs. Tabel 14 geeft een overzicht van het aantal toeleidingen in de periode 2009- 30 juni 2011.

TABEL 14: TOELEIDING VAN MOE-MINDERJARIGEN NAAR ONDERWIJS DOOR HET ONTHAALBUREAU

Toeleiding MOE-minderjarigen	2009		2010		30/06/11	
	Totaal	%	Totaal	%	Totaal	
EU-landen	98	58%	133	51%	69	50%
Uitbreidingslanden	52	31%	117	44%	59	43%
Totaal andere Europese landen	19	11%	13	5%	10	7%
<i>Totaal MOE-landen</i>	169	100%	263	100%	138	100%
Alle toeleidingen	666		883		849	
Aandeel MOE t.o.v. alle landen	25,4%		29,8%		16,3%	

De toeleidingen naar onderwijs gebeuren vooral door de onthaalbureaus van de steden Antwerpen en Gent. In 2009 deed Antwerpen 49% van de toeleidingen van MOE-minderjarigen en Gent 37%. In 2010 deed Gent 52% van alle toeleidingen en Antwerpen 34%.

Van de 263 MOE-minderjarigen die in 2010 toegeleid werden naar onderwijs, was 49% tussen de 5-12 jaar en 44% tussen de 13-17 jaar.

Voor meer informatie over de toeleiding van MOE-minderjarigen naar onderwijs in de periode 1 januari 2009 – 30 juni 2011 verwijzen we naar de exceldocumenten als bijlage:

- 7_Minderjarigen toeleidingen MOE landen 30 juni 2011
  1. alle aanmeldingen
  2. aanmeldingen per onthaalbureau
  3. aanmeldingen per doelgroep

DEEL 2: VLAAMS ACTIEPLAN MOE(ROMA)-MIGRANTEN

1 Het strategisch kader

Het beleid ten aanzien van Midden- en Oost-Europese migranten, waaronder Roma, is een onderdeel van het ruimere Vlaamse inburgerings- en integratiebeleid. MOE (Roma) migranten behoren immers tot de doelgroep van het inburgerings- en integratiebeleid. Gezien de specificiteit van deze doelgroep is er echter bewust voor geopteerd om het Vlaamse MOE-beleid als een afzonderlijk beleidsspoor binnen het ruimere inburgerings- en integratiebeleid te definiëren.

Voorliggend actieplan is opgebouwd conform de doelstellingen voor het inburgerings- en integratiebeleid voor de komende jaren als bepaald in het geïntegreerd actieplan dat de Commissie Integratiebeleid momenteel aan het uitwerken is.

De strategische doelstellingen voor het inburgerings- en integratiebeleid zijn

1. Evenredige participatie realiseren via
  - A. het versterken van bijzondere doelgroepen via empowerment en inspraak
  - B. het toegankelijk maken van alle organisaties, voorzieningen en informatie in alle levensdomeinen van de samenleving
2. De sociale samenhang versterken via
  - A. het bevorderen van wederzijdse openheid en respect tussen mensen
  - B. het bevorderen van interculturele contacten

ondersteund door een derde doelstelling:

3. Het integratiebeleid uitbouwen tot een onderbouwd, gecoördineerd en inclusief beleid

Voor de algemene krijtlijnen van het inburgerings- en integratiebeleid verwijzen we naar het geïntegreerd actieplan van de Commissie Integratiebeleid.

Voorliggend actieplan beperkt zich tot het specifieke beleid naar MOE(Roma) migranten en formuleert acties om de doelstellingen van het Vlaamse MOE(Roma)-beleid te realiseren.

Roma bekleden een specifieke positie, niet alleen in dit plan maar ook in Europa (zie eerder). De situatie van heel wat Roma is dermate problematisch dat gerichte maatregelen zich opdringen. Heel wat Roma hanteren echter een overlevingsstrategie en zijn niet of onvoldoende gericht op activering. Zonder activering blijven Roma evenwel gevangen in een afhankelijkheidsspiraal en kan ons sociaal zekerheidssysteem onder druk komen te staan. In het omgaan met Roma is het dan ook van belang steeds een realistisch toekomstperspectief in acht te nemen, een toekomst die ook – maar niet altijd – in Vlaanderen kan liggen. De Europese regelgeving schrijft immers voor dat burgers van de Europese Unie maar het recht hebben om te verblijven op het grondgebied van een andere lidstaat voor langer dan drie maanden, indien zij kunnen voorzien in eigen onderhoud. Zij mogen met andere woorden geen onredelijke belasting vormen van het sociale bijstandstelsel van het gastland.

Wanneer de toekomst van Roma in Vlaanderen ligt, zullen we Roma beschouwen als volwaardige partners die specifieke ondersteuning nodig hebben om volwaardig te kunnen participeren aan onze samenleving en die hierbij ook hun eigen verantwoordelijkheid opnemen.

1.1. Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE(Roma)-migranten

Het realiseren van evenredige participatie houdt in dat MOE(Roma)-migranten volwaardig en in verhouding tot hun aandeel in het totale doelpubliek toegang krijgen en hebben tot alle maatschappelijke en politieke instellingen en dat hun evenredige participatie gewaarborgd wordt.

Evenredige participatie wordt gerealiseerd via het responsabiliseren van de doelgroepen en het toegankelijk maken van de diensten in de samenleving. Voor wat betreft het responsabiliseren van doelgroepen dient opgemerkt dat met name de Roma-problematiek in sterke mate ook een armoedeproblematiek is. Het MOE(Roma)-beleid heeft bijgevolg heel wat raakpunten met het armoedebestrijdingsbeleid. Om de evenredige participatie voor MOE(Roma)-migranten te realiseren, worden er tegelijkertijd maatregelen genomen om de voorzieningen en diensten toegankelijk te maken voor deze doelgroep. Evenredige participatie wordt m.a.w. ook gerealiseerd door (in)direct discriminerende of intimiderende drempels weg te nemen en racisme te bestrijden.

Rekening houdend met de 10 basisprincipes voor Roma-inclusie die naar voren worden geschoven door het Europees Roma-platform, moeten MOE(Roma)-migranten optimaal toegelid worden naar reguliere voorzieningen. Daarnaast zijn er maatregelen nodig om de achterstand die verband houdt met hun migratiecontext (versneld) weg te werken. Tegelijkertijd moeten MOE(Roma)-migranten geresponsabiliseerd worden met het oog op zelfredzaamheid. Zij moeten bewust gemaakt worden van de realiteit en de grenzen van onze samenleving en moeten aangesproken worden op hun individuele verantwoordelijkheid en plichten als medeburger. Zoals uiteengezet onder deel I van dit actieplan paragraaf 1.5. houdt het verblijfsrecht voor EU burgers welbepaalde verplichtingen in. Ook de Vlaamse overheid verwacht dat de MOE (Roma)-migranten zich inburgeren, dat zij de Nederlandse taal leren, ervoor zorgen dat hun kinderen onderwijs volgen en dat zij op reguliere wijze in hun levensonderhoud voorzien conform de eerder beschreven wetgeving.

Beide onderdelen – versterken én responsabiliseren van de MOE(Roma)-migranten en toegankelijk maken van voorzieningen en diensten voor deze doelgroep – zijn even belangrijk en hangen onlosmakelijk samen.

De doelstelling om evenredige participatie te realiseren, wordt geconcretiseerd in 6 operationele doelstellingen:

1. verzekeren van een toereikend en kwaliteitsvol inburgeringsaanbod voor MOE(Roma)-migranten als eerste opstap naar integratie
2. verzekeren van een toereikend en kwaliteitsvol aanbod vervolgtrajecten voor MOE(Roma)-migranten
3. versterken van organisaties en voorzieningen in het bereiken en betrekken van MOE(Roma)-migranten
4. realiseren van gelijke behandeling en bestrijden van discriminatie van burgers op grond van geboorte, geloof of levensbeschouwing, taal, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming
5. verzekeren van een toereikend en kwaliteitsvol aanbod voor MOE(Roma)-kinderen en jongeren
6. verhogen van de inspraak van MOE(Roma)-migranten

Bij alle acties moet er gezocht naar een goed evenwicht tussen empowerment en responsabilisering van de MOE(Roma)-migranten enerzijds en tussen empowerment en responsabilisering en bevorderen van toegankelijkheid anderzijds.

De laatste operationele doelstelling verwijst naar het belang dat de Vlaamse overheid hecht aan het betrekken van de doelgroepen, i.c. de Moe(Roma)-migranten, bij het beleid. Ook Europa vraagt de

lidstaten om de nationale strategie voor de integratie van Roma te ontwerpen, uit te voeren en het effect ervan te meten in nauwe samenwerking en voortdurende samenspraak met maatschappelijke Roma-organisaties.

Met het Minderhedenforum beschikt Vlaanderen over een orgaan dat als legitieme gesprekspartner kan optreden, weliswaar niet toegespitst op de Roma, maar op alle doelgroepen van het integratiebeleid. Het Minderhedenforum is als participatieorganisatie decretaal verankerd en speelt een belangrijke rol als brug tussen het beleid en de doelgroepen van het integratiebeleid. Wat specifiek de Roma betreft, werkt het Minderhedenforum momenteel aan de uitbouw van een 'netwerk Roma'. Op vraag van federaal minister Milquet heeft het European Roma Information Office (ERIO) zich ingeschreven op de projectsubsidie van het Federaal Impulsfonds om gedurende een jaar verschillende sporen in het veld te verkennen in het kader van de oprichting van een Belgische Romaraad. Het is aangewezen om het Minderhedenforum van meet af aan bij dit initiatief te betrekken.

1.2. De sociale samenhang versterken

Samenleven in diversiteit is de verantwoordelijkheid van alle burgers en moet gedragen en gerealiseerd worden met medewerking van alle burgers. Er bestaat geen toverformule om een multiculturele samenleving te vrijwaren van botsingen, wrijvingen en uitdagingen. De aanwezigheid van meerdere culturen is een voortdurend leerproces van interactie, waarin ruimte is voor uitwisseling en onderhandeling. Bij conflicten wordt er samen gezocht naar oplossingen. Interculturaliteit is nu al een dagelijkse realiteit die we moeten inzetten als motor voor onze gezamenlijke toekomst. Mensen die met respect voor elkaars eigenheid in interactie gaan, creëren een nieuw perspectief en bouwen zo samen aan de toekomst van Vlaanderen.

De tweede strategische doelstelling wordt geconcretiseerd in 4 operationele doelstellingen

1. Werken aan meer sociale binding en interactie tussen alle burgers, uitgaande van wederzijds respect en waarbij alle partijen zich veilig voelen
2. Vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor samenleven in diversiteit
3. Werken aan preventie, detectie, bespreekbaar maken en oplossen van samenlevingsvraagstukken en –problemen
4. Werken aan wijziging van racistische en xenofobe attitudes

1.3. Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief

Uitgangspunt van het Vlaamse MOE(Roma)–beleid is dat de directe ondersteuning van de betrokken lokale overheden en diensten centraal moet staan. Om dit zo doeltreffend mogelijk te doen is er nood aan coördinatie, monitoring en evaluatie van dit beleid. Het vergt ook de nodige (inter)federale en Europese afstemming.

Om de horizontale aanpak van het Vlaamse MOE(Roma)-beleid over alle beleidsdomeinen heen te coördineren heeft de Vlaamse Regering op 3 december 2010 beslist om een Vlaamse MOE-werkgroep op te richten¹³. Deze werkgroep is samengesteld uit de MOE-aanspreekpunten binnen de relevante beleidsdomeinen, aangevuld met vertegenwoordigers van lokale besturen met een MOE(Roma)-problematiek en met vertegenwoordigers van het middenveld: Kruispunt Migratie-Integratie, Minderhedenforum, Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en VVSG. Op voorstel van het Minderhedenforum is de werkgroep ondertussen uitgebreid met een vertegenwoordiger van de Roma.

---

¹³ Sinds de installatie van de Commissie Integratiebeleid op 26 april 2011 functioneert de Vlaamse MOE-werkgroep als vaste werkgroep van de Commissie Integratiebeleid.

De Vlaamse MOE-werkgroep heeft volgende opdrachten¹⁴:

- 1) voorstellen en opvolgen van de inclusieve acties, initiatieven en structurele maatregelen t.a.v. Roma in het kader van het horizontaal beleidsplan van de Commissie Integratiebeleid;
- 2) periodiek samenbrengen van gemelde knelpunten, bijkomende acties, zichtbare resultaten en goede praktijken en daartoe minstens driemaandelijks samenkomen;
- 3) afstemmen van de verschillende acties van de diverse beleidsdomeinen met het oog op het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak en samenwerking met een mogelijk versterkend effect op het lokale niveau als gevolg;
- 4) relevant cijfermateriaal (uit bestaande dataverzamelingen) bijeen brengen en up to date houden zodat de groep van MOE-migranten maximaal zichtbaar wordt binnen de bestaande beleidsinitiatieven ("explicit but nog exclusive targeting")
- 5) opmaak van een jaarlijks verslag 'Midden- en Oost-Europese (Roma) migratie' met o.a. opname van goede praktijken t.a.v. Roma.

Een doeltreffend Vlaams MOE(Roma)-beleid vergt de nodige afstemming met het MOE (Roma)-beleid van de andere deelstaten en de federale overheid.

De interministeriële conferentie (IMC) Integratie in de Maatschappij van 21 maart 2011 heeft onder meer beslist om een werkgroep Roma/Midden- en Oost-Europese migratie op te richten. Deze werkgroep, die de betrokken ministers van gewesten, gemeenschappen en de federale Regering moet bijeenbrengen, heeft de opdracht om de problematiek in kaart te brengen, vertrekkend van bestaande analyses; om voorstellen omtrent de verschillende thema's uit te werken, met respect voor de bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten; om dat in dialoog te doen met de doelgroepen en de actoren die reeds op het terrein actief zijn (cf. supra).

Het Vlaamse MOE(Roma)-beleid kan ook niet los gezien worden van het Europese Roma-beleid in het algemeen en de Mededeling van de Commissie van 5 april 2011 over 'Een EU-kader voor de nationale strategieën voor integratie van de Roma tot 2020' in het bijzonder. In deze mededeling stelt de Commissie dat de lidstaten een Roma-beleid moeten voeren met als doel het bevorderen van de sociale en economische integratie van de Roma door te streven naar een geïntegreerde aanpak op de gebieden onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting en gezondheidszorg. De Commissie spoort de lidstaten ook aan om de Europese middelen meer en beter te benutten.

De derde strategische doelstelling wordt geconcretiseerd in 2 operationele doelstellingen:

1. Beschikken over een operationeel instrumentarium voor het voeren van een doeltreffend Vlaams MOE (Roma)-beleid
2. Het lokale niveau ondersteunen

---

¹⁴ Nota van de Vlaamse Regering van 3 december 2010.(VR2010 0312 DOC.1117)

2. Actieplan MOE-Roma 2012

In sommige beleidsdomeinen zal men de doelgroep vooral via algemeen beleid of armoedebeleid bereiken, denken we maar aan de werk-welzijnstrajecten of het creëren van banen op maat voor mensen in armoede. Voorliggend actieplan is evenwel geen kopie van het reguliere beleid van de respectieve beleidsdomeinen dat ook betrekking kan hebben op MOE(Roma)migranten, noch van het Vlaams actieplan armoedebestrijding, waarin meerdere acties zijn opgenomen die MOE(Roma)-migranten ten goede komen.

Het actieplan MOE-Roma 2012 focust op de specifieke problematiek en omvat enkel de specifieke acties naar MOE(Roma)-migranten. Dit maakt dat voorliggend actieplan geen omvangrijk plan is. Het actieplan bundelt de acties van de verschillende Vlaamse beleidsdomeinen. Concreet omvat het actieplan volgende acties:

- acties m.b.t. een gecoördineerd beleid op lokaal en op Vlaams niveau, tussen lokale besturen en Vlaanderen, tussen lokale besturen, Vlaanderen en de federale overheid en in internationale context.
- acties t.a.v. de doelgroep: begeleiding in functie van inburgering, begeleiding naar werk, begeleiding bij psycho-sociale problemen, huisvesting, aandacht voor schoolgaande kinderen, ...
- acties naar de brede samenleving: correcte beeldvorming en anti-discriminatie, participatie van MOE(Roma) aan de samenleving, vorming en expertise

ACTIEPLAN MOE-ROMA 2012

ACTIE	RESULTAAT	MIDDEL	ACTOR	TIMING	OPMERKING	VERANTWOORDELIJK MINISTER	STRATEGISCH DOEL
Het beleid ten aanzien van MOE (ROMA)-migranten is gecoördineerd							
• Op lokaal niveau							
Er is een taskforce MOE op lokaal niveau	alle betrokken actoren wisselen informatie uit, maken afspraken i.f.v. optimale afstemming van acties, volgen lokaal actieplan op en sturen bij waar nodig.	overleg, netwerk	lokaal bestuur (integratiedienst)		Deze actie situeert zich op het lokaal niveau en dient als aanbeveling geïnterpreteerd te worden.	Niet van toepassing	Het MOE(Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.
Samenwerking met lokale welzijnsactoren versterken voor Welzijn	Lokaal is er een (bestaand) netwerk inzake ondersteuning MOE-migranten	lokaal netwerk van onder andere CAW – OCMW		2012		Minister bevoegd	
• Op Vlaams niveau							
Er is een werkgroep MOE	Opvolging cijfermatig. Opmaak van een jaarlijks verslag met een opvolging, evaluatie en bijsturing van de Vlaamse acties.	Driemaandelijkse samenkomst	Agentschap voor Binnenlands Bestuur	In uitvoering	Geeft uitvoering aan de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 december 2010.	Alle betrokken ministers (Minister bevoegd voor Inburgering coördineert)	Het MOE(Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.
Er zijn aanspreekpunten MOE in de Vlaamse Overheid	lokale besturen en andere instanties en voorzieningen krijgen een adequaat antwoord op hun vragen met betrekking tot MOE	Aanspreekpunten per beleidsdomein Centraal aanspreekpunt Kruispunt Migratie & Integratie	Kruispunt M I en alle betrokken beleidsdomeinen	In uitvoering	Geeft uitvoering aan de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 december 2010.	Minister bevoegd voor Inburgering	Het MOE(Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.

Het Roma-netwerk en de Vlaamse aanspreekpunten MOE worden periodiek samengebracht.	Er is uitwisseling van informatie met de doelgroep.	Overleg	Minderheden-forum	2012 en verder		Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
• Tussen lokale besturen en de Vlaamse Overheid							
De MOE-werkgroep komt bijeen en stemt af.	Er is uitwisseling over het gecoördineerd actieplan MOE i.f.v. opvolging, evaluatie en voorstellen tot bijsturing en uitwisseling van goede praktijken	Driemaandelijke samenkomst	Agentschap voor Binnenlands Bestuur	2012 en verder	Geeft uitvoering aan de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 december 2010.	Minister bevoegd voor inburgering	Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.
Er is aandacht voor MOE-thematiek in lokaal integratiebeleid.	Lokale besturen ondernemen acties, inclusief maar expliciet, t.a.v. MOE migranten.	Via beleidsprioriteiten in de beleidsplannen 2012-2014 van lokale integratiediensten: bijzondere aandacht voor acties om ouderbetrokkenheid bij schoolgebeuren te verhogen; samenlevingsproblemen detecteren en bespreekbaar maken, oplossingen formuleren en pro-bleempreventie.	Agentschap voor Binnenlands Bestuur / lokale besturen	nu-eind 2013	Voorwaarde is de relatieve aanwezigheid van MOE (Roma)-migranten op het grondgebied van de gemeente.	Minister bevoegd voor inburgering	Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.

• Tussen lokale besturen, Vlaanderen en federale overheid							
OCMW-besturen werken met toelieiders in functie van maatschappelijke - en beroepsactivering	Activeren van Roma, maatschappelijk en professioneel	Federaal luik Europees Sociaal Fonds / 15 toelieiders voor België	POD MI			Staats-secretaris bevoegd voor Maatschap-pelijke integratie	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
De OCMW-besturen passen de her-nieuwde OCMW-wetgeving toe.	EU-burgers die hier langer dan 3 maand wensen te blijven vormen geen overmatige last voor de sociale bijstand.	OCMW-wet	OCMW	uiterlijk 1/12/2011		Staats-secretaris bevoegd voor Maatschap-pelijke integratie	De sociale samengang versterken.
Vlaanderen neemt deel aan de Federale werkgroep Roma	Federaal Actieplan Roma	Overleg op federaal niveau	Staatssecretaris bevoegd voor maatschap-pelijke integratie	In uitvoering		Staatssecretaris bevoegd voor Maatschappelijke integratie	Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.
• Internationaal							
Werken aan concrete beeldvorming over Vlaanderen in herkomstlanden.	onrealistische verwachtingen van kandidaat-migranten rechtzetten	informatie beschikbaar stellen in herkomst-landen	Internationaal Vlaanderen	2012 en verder	Dit gebeurt in partnerschap met de onderterkenaars van het MOU Urbiscoop (zie verder) en de POD MI die een Europees project indient voor de financiering.	Minister-president / Minister bevoegd voor Inburgering	De sociale samengang versterken.
Expertise uitwisselen met herkomstlanden i.f.v. betere integratie van ROMA in herkomstlanden zelf.	herkomstlanden investeren in vorming en opleiding i.f.v. integratie	Urbiscoop Platform / Europees project	Internationaal Vlaanderen	2012 en verder		Minister-president / Minister bevoegd voor Inburgering	De sociale samengang versterken.

Vanuit Vlaanderen overleg entameren met als doel de positie van Roma in herkomstlanden aan te kaarten	De positie van Roma in herkomstlanden wordt verbeterd / het belangrijkste motief tot toestroom wordt herleid tot arbeid, familiale zaken, studies, onderzoek e.d.	Via overlegfora naar EU, o.m.: DGE Europese Integratie; COORMULTI	Internationaal Vlaanderen/ Gelijke kansen	2012 en verder	Minister-president/ Minister bevoegd voor Gelijke Kansen	De sociale samenhang versterken.
Medewerking aan het ten uitvoer brengen van het MOU van de Benelux over 'moeilijk beheersbare instroom van MOE-migranten'	Samenwerking tussen steden en centrale overheden in de Benelux versterken, Beleidsmaatregelen worden op elkaar afgestemd, Overleg met EU wordt op gang gebracht	Urbiscoop platform van het secretariaat-generaal van Benelux	SG Benelux	In uitvoering	Minister bevoegd voor Inburgering / Minister bevoegd voor Stedenbeleid	Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief
Het beleid ten aanzien van MOE (ROMA)-migranten richt zich naar de doelgroep						
• Begeleiding in functie van inburgering (taal, MO)						
Er worden zoveel mogelijk MOE/Roma-OCMW cliënten naar inburgeringstrajecten toegeleid.	Meer MOE behalen een inburgeringsattest.	EU-burgers zijn prioritair recht hebbend wanneer ze een leefloon ontvangen.	lokaal bestuur, OCMW, onthaalbureau	2012 en verder	Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
De samenwerking tussen OCMW en Onthaalbureau wordt versterkt.	Meer MOE in inburgering	Samenwerkingsprotocol tussen OCMW en onthaalbureau.	lokaal bestuur, OCMW, onthaalbureau	2012 en verder	Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.

De onthaalbureaus werken aan een aanbod op maat van MOE/Roma.	MOE/Roma kunnen instappen in inburgeringstrajecten die tegemoet komen aan hun specifieke noden.	Trajectbegeleiders en MO-docenten bekwamen in het omgaan met MOE/Roma. Waar nodig voorzien in specifiek aanbod voor MOE/Roma.	onthaalbureaus/ Kruispunt MI/ Vlaamse overheid	2012	levert maximaal resultaat wanneer afgestemd op andere dienstverlening zodat doorstroom mogelijk is.	Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
Er is samenwerking tussen onthaalbureau - Romanetwerk - integratiesector	Optimale doorstroom naar inburgering en naar het reguliere aanbod.		onthaalbureaus/ integratiecentra en -diensten/ lokaal bestuur	2012 en verder		Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
• Begeleiding naar werk							
Een versterkte samenwerking, concrete afspraken en dito controleacties tussen de verschillende diensten (sociale inspectiediensten, belastingen en federale en lokale politie).	Malafide dienstverleners worden bestraft.	Specifieke controle rond met engagement van IWSE	Alle betrokken actoren	najaar 2011	Het betreft de problematiek van "dienstverleners" die hun diensten voornamelijk aanbieden in de vlees, tuinbouw en schoonmaaksector waar een behoorlijk aantal Oost Europeanen werken.	Minister bevoegd voor werk	De sociale samenhang versterken.
De regionale AMB-directeurs van de VDAB hebben opdracht om lokale partners bij elkaar te brengen ivf een plan van aanpak voor wat betreft Bulgaren en Roemenen die hier verblijven op basis van het vrij verkeer van personen	Bulgaarse en Roemeense migranten worden toegelid naar knelpuntberoepen.	Integrale benadering waarbij een plan van aanpak wordt uitgewerkt	VDAB is lokale besturen, sociale partners, OC/MW NGO's,	In uitvoering	Deze maatregel is gericht op Bulgaren en Roemenen die in België verblijven op basis van het vrij verkeer van personen en niet over een arbeidskaart beschikken	Minister bevoegd voor werk	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor

Uitwerking van een geïntegreerd traject naar ondernemerschap voor inburgeraars (nieuw- en oudkomers) met bijzondere aandacht voor de MOE-migranten.	MOE migranten zijn geïnformeerd over de regelgeving over ondernemerschap / MOE-migranten volgen het traject.	Uitgewerkt en gedragen aanbod (traject) naar ondernemerschap.	VDAB / Syntra, economie, inburgering, onderwijs	2012	Minister bevoegd voor werk/ Minister bevoegd voor inburgering.	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor
• Begeleiding bij psycho-sociale problemen						
Netwerkvorming tussen hulpverleners	Hulpverleners wisselen uit over individuele dossiers en sturen kennis over armoede bij.	Netwerk- vorming		2012	Minister bevoegd voor welzijn/ Minister bevoegd voor armoede- bestrijding.	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
Uitklaren rol en positie ondersteuningsteams allochtonen (OTA)	Het is duidelijk in welke sectoren en voor welke opdrachten OTA kunnen worden ingeschakeld.			2012	Minister bevoegd voor welzijn	Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.
• Huisvesting						
Een verhoogde controle in de gebieden en regio's met een hoge concentratie aan MOE wordt één van de prioriteiten van de Vlaamse woonspectie bij de strijd tegen huisjesmelkerij	Malafide huisbazen worden bestraft, huisjesmelkerij wordt teruggedrongen.	meer gerichte controle	Vlaamse woonspectie	2012	Minister bevestiging voor huisvesting	De sociale samenhang versterken.
	Het verhogen van de controle in gebieden en regio's met een grote instroom aan MOE migranten wordt door de minister als een prioriteit geformuleerd naar de Vlaamse woonspectie					

• Schoolgaande kinderen toeleiden en op school houden							
Scholen krijgen extra financiële middelen voor trekken de bevolking (o.a. Roma).	Er is meer omkadering op maat op school	Subsidies	Scholen	In uitvoering		Minister bevoegd voor onderwijs	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
Toeleiding van kinderen naar onderwijs.	Kinderen gaan naar school	actieve doorwijzing door alle actoren; in het bijzonder door de onthaalbureaus	alle betrokken actoren	In uitvoering	Wanneer ingezet wordt op toeleiding naar inburgering, verhoogt de slaagkans (toeleiding van minderjarigen naar onderwijs is een opdracht van de onthaalbureaus)	Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
Kinderen en jongeren op school houden	kinderen en jongeren blijven naar school gaan.	specifieke acties in actieplan 'grensoverschrijdend gedrag op school'	alle betrokken actoren	2012		Minister bevoegd voor onderwijs	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
Ouderbetrokkenheid verhogen.	Ouders zijn meer betrokken bij de school en het leerproces.	Projecten ouderbetrokkenheid (onderwijs - integratie)	integratiesector en onderwijs	In uitvoering		Minister bevoegd voor onderwijs	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
De monitoring van MOE leerlingen in het onderwijs verbeteren.	Dataset met in -en uitstroom cijfers van MOE in onderwijs	IT		In uitvoering	Enkel mogelijk voor leerlingen in het BaO en het SO	Minister bevoegd voor onderwijs	Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief

Scholen beter informeren over de mogelijkheden van Europese project-subsidies.	Scholen hebben aandacht voor MOE(Roma) en weten welke extra financieringsbronnen kunnen gebruikt worden.	Klasse		In uitvoering	Minister bevoegd voor onderwijs	Het MOE(Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief
Het beleid ten aanzien van MOE (ROMA)-migranten richt zich naar de brede samenleving						
• Correcte beeldvorming en anti-discriminatie						
De MOE-werkgroep monitort aanwezigheid van MOE en verzamelt alle relevante cijfermateriaal om een goede monitoring van knelpunten toe te laten.	Er bestaat up to date relevant cijfermateriaal om het beleid te kunnen evalueren en bijsturen waar nodig.		alle betrokken administraties	In uitvoering	Alle betrokken ministers (Minister bevoegd voor inburgering coördineert)	Het MOE(Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.
Geijke Kansen in Vlaanderen realiseert een vormingsaanbod over de aandachtspunten, kansen en risico's van het werken met MOE in het kader van discriminatiebestrijding voor de meldpuntmedewerkers	Meldpunt-medewerkers zijn op de hoogte van de specificiteit van de doelgroep	Vormingsaanbod	Geijke kansen in Vlaanderen (DAR)	2012	Minister bevoegd voor Geijke Kansen	De sociale samengang versterken.

• Participatie van MOE (Roma) aan de samenleving						
Bevorderen van Zelforganisatie van Roma/MOE	Er zijn meer MOE/ROMA-verenigingen		Cultuur		Minister bevoegd voor Cultuur	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
Sleutelfiguren uit de Roma gemeenschappen versterken en ondersteunen.	Meer Roma zijn betrokken bij het lokale beleid; lokale context wordt voldoende meegenomen	Vormings- en ondersteuningsaanbod	Minderheden-forum	In uitvoering	Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
Ondersteuningsaanbod toegankelijkheid	Voorzieningen zijn toegankelijk (ook voor MOE / Roma)	Integratiecentra zetten in op toegankelijkheids-trajecten in sectoren met MOE (Roma)	Integratiecentra	2012 en verder	Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.
• Ondersteunen van het samenleven						
Aanstellen 'buurstewards' in centrumsteden waar de concentratie van Roma-populatie hoog is.	Bevorderen van het samenleven tussen de oude en nieuwe bewoners in bepaalde straten, buurten en wijken van deze centrumsteden.	Buurstewards be-middelen en sturen in het samenleven in bepaalde straten, wijken en buurten, maar hebben met name een preventieve taak. Ze doen dit door in dialoog te gaan met de nieuwe en oude bewoners en in afstemming met de reeds bestaande sociale initiatieven en de reguliere stads- en politiediensten.	Agentschap Binnenlands Bestuur (team Steden) en een aantal centrumsteden	2012	Minister bevoegd voor de steden	De sociale samengang versterken

• Vorming en expertise aanreiken									
Er is een vormingsaanbod voor hulpverleners	hulpverleners hebben kennis en expertise over doelgroep, omgaan met multiproblematiek	vormingsaanbod	Kruispunt M-I; integratiecentra	2012	Afstemming tussen het Kruispunt M-I en de Ondersteuningsteams Allochtone jongeren (OTA) is nodig in de grote steden	Minister bevoegd voor inburgering; Minister bevoegd voor Welzijn	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.		
Inzetten van het aanbod sociaal tolken en vertalen	De organisaties en diensten die met MOE (Roma)migranten te maken hebben, krijgen adequate taalondersteuning	telefoontolken of tolken ter plaatse / sociaal vertalen	Tolk- en vertaaldiensten	2012 en verder	voldoende middelen en een adequate financiering	Elke minister voor desbetreffend beleids domein Minister voor inburgering is	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.		
Er is een webpagina en nieuwsbrief MOE & Roma	informatie over MOE/Roma wordt ter beschikking gesteld van geïnteresseerden en betrokkenen	website en nieuwsbrief	Kruispunt M-I	In uitvoering		Minister bevoegd voor inburgering	De sociale samenhang versterken.		
Organisatie van een juridische helpdesk MOE / Roma	Concrete vragen rond MOE / Roma worden beantwoord	Telefonische permanentie	Kruispunt M-I	In uitvoering		Minister bevoegd voor inburgering	Realiseren van evenredige participatie en verantwoordelijk burgerschap voor MOE (Roma)-migranten.		
• Onderzoek									
Onderzoek naar de "Push and pull" factoren voor Intra-Europese Migratie	Zicht op 'Push and Pull' factoren. Beleidsaanbevelingen om deze te beheersen.	Onderzoek		2012	Dit onderzoek wil de push and pull factoren tussen Vlaanderen en de regio's van herkomst in kaart brengen.	Minister bevoegd voor inburgering	Het MOE (Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.		

Onderzoek naar factoren die leiden tot aanzuigeffecten	Zicht op de (factoren die leiden tot) aanzuig-effecten	Onderzoek	2012	Dit onderzoek wil in kaart brengen op basis van welke factoren welke groepen naar welke steden migreren. In kader van het Urbiscoop samenwerkingsverband lijkt het wenselijk dit onderzoek ook naar Nederlandse steden en gemeenten te vertalen. Zicht op waterbedeffercten is immers een expliciet verzoeking van het MOU (zie eerder).	Minister bevoegd voor inburgering	Het MOE(Roma)-beleid is onderbouwd, gecoördineerd en inclusief.
--	---	-----------	------	--	-----------------------------------	---

BIJLAGE 1: MOTIE VLAAMS PARLEMENT VAN 26 JANUARI 2011

Met redenen omklede motie van de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Helga Stevens, de heren Ward Kennes en Veli Yüksel, mevrouw Fatma Pehlivan en de heer Jan Roegiers tot besluit van de op 11 januari 2011 door de heren Marino Keulen en Jan Roegiers in commissie gehouden interpellaties tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, respectievelijk over het Roma-beleidsplan van de Vlaamse Regering, en over het beleidsplan van de Vlaamse Regering ten aanzien van Midden- en Oost-Europese (Roma-) migranten.

Stuk 876 (2010-2011) – Nr. 2, ingediend op 26 januari 2011 (2010-2011)

Het Vlaams Parlement,

- gehoord de interpellaties van de heren Marino Keulen en Jan Roegiers;
- gehoord het antwoord van Vlaams minister Geert Bourgeois;
- gelet op de op 3 december 2010 goedgekeurde beleidsnota van de Vlaamse Regering met betrekking tot een gecoördineerd, lokaal, inclusief Vlaams beleid ten aanzien van Midden- en Oost-Europese (Roma-) migranten;
- overwegende dat:
  - 1° de nota van de Vlaamse Regering afgestemde acties beoogt met aandacht voor rechten en plichten, met een evenwicht tussen beperking van de instroom en integratie van mensen die hier legaal en langdurig verblijven;
  - 2° de instroom van Midden- en Oost-Europese migranten stijgt en dat ook de illegale migratie niet onderschat mag worden;
  - 3° in verschillende Vlaamse steden en gemeenten – voor de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW's) in het bijzonder – de toevloed aan Midden- en Oost-Europese migranten problematische gevolgen heeft;
  - 4° de problematiek van de Midden- en Oost-Europese migranten een veelheid van bevoegdheden betreft die te maken hebben met de Europese, federale, regionale en lokale bestuursniveaus;
    - vraagt de Vlaamse Regering:
      - 1° binnen de bestaande structuren van de verschillende beleidsdomeinen te zoeken naar expliciete, maar inclusieve manieren om de doelgroep Midden- en Oost-Europese migranten beter te bereiken;
      - 2° ter ondersteuning van de lokale besturen uitvoering te geven aan het horizontale en inclusieve Vlaamse integratiebeleid voor Midden- en Oost-Europese migranten (onder andere Roma) zoals ontwikkeld in de nota van de Vlaamse Regering, dat mensen responsabiliseert en stimuleert om een rol op te nemen in de samenleving, en dat de drempels wegwerkt die integratie bemoeilijken;
      - 3° te focussen op een versterking van de interbestuurlijke samenwerking en – met het oog op de ontwikkeling van een ketenaanpak – in te zetten op zowel een horizontaal beleid tussen de verschillende beleidsdomeinen als een verticaal beleid tussen de Europese, federale, Vlaamse en lokale beleidsniveaus;
      - 4° op korte termijn een beleid uit te werken en acties te ondernemen door:
        - a. de werkzaamheden van de werkgroep Midden- en Oost-Europese migranten nauwgezet te volgen en in de lijn van de nota van de Vlaamse Regering gecoördineerde acties voor te stellen en uit te werken met aandacht voor zowel de rechten als de plichten van de

Midden- en Oost-Europese migranten alsook voor maatregelen die de instroom kunnen beperken;

- b. de lokale besturen te blijven betrekken bij de werkgroep Midden- en Oost-Europese migranten, er knelpunten te laten signaleren en acties te laten voorstellen;
  - c. zo snel mogelijk een interministeriële conferentie samen te roepen om die keten-aanpak vanuit Vlaanderen door te trekken naar het federale niveau en er bij de federale overheid op aan te dringen om haar verantwoordelijkheid te nemen om ook op federaal vlak een horizontale gecoördineerde aanpak te realiseren, onder meer inzake veiligheidsbeleid, justitie, asiel en migratie, en maatschappelijke integratie;
  - d. te onderzoeken hoe de werking van de Vlaamse werkgroep Midden- en Oost-Europese migranten kan worden afgestemd op of kan aansluiten bij het Urbiscoopinitiatief in verband met Midden- en Oost-Europese migratie binnen de Benelux;
  - e. te onderzoeken in welke mate gebruik kan worden gemaakt van Europese fondsen;
  - f. erop toe te zien dat het beleid van de Vlaamse Regering niet indruist tegen de federale vreemdelingenwetgeving;
  - g. stappen te ondernemen om de informatiedoorstroming vanuit de diverse geledingen van de overheid, waaronder de gemeentelijke overheden, naar de Dienst Vreemdelingenzaken te bevorderen;
  - h. initiatieven te nemen met het oog op een afstemming van de lokale besturen met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) over het al dan niet toekennen van een leefloon aan die groepen;
- 5° knelpunten en aandachtspunten te laten bundelen alsook objectieve cijfers en feiten te verzamelen en, indien nodig, die te signaleren aan de federale en Europese overheden.

BIJLAGE 2: FICHES VAN STEDEN EN GEMEENTEN MET ROMA-CONCENTRATIE

1 Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹⁵

1. Aanwezigheid van Roma in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Met behulp van diverse sleutelfiguren binnen de Roma-gemeenschap werd eind 2006 een schatting gemaakt van het aantal Roma in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). Er werden grofweg een 1170-tal Roma-families geteld (tussen 1.050 en 1.300). Dit komt uiteindelijk neer op een schatting van 5.500 à 7.000 Roma in het BHG. Het aandeel Roma van de verschillende nationaliteiten geeft bij benadering het volgende plaatje:

Roma uit Roemenië	65 %
Roma uit Macedonië	13 %
Roma uit ex-Joegoslavië	9 %
Roma uit Bulgarije	8 %
Roma Slowakije	2 %
Roma uit andere landen	3 %
Totaal:	100 %

Al heeft er zich sindsdien een lichte aangroei voorgedaan, toch zijn er geen tekenen geweest van een gevoelige verhoging van de instroom. Het migratiepatroon is echter veranderd. Daar waar vroeger ganse families zich in Brussel installeerden met het idee om zo lang mogelijk te blijven, is er wegens de grotere mobiliteit sinds 2007 een veel grotere pendelbeweging ontstaan tussen Roemenië, Bulgarije en Brussel. Vaak is die ook seizoensgebonden (fruitplukkers, bedelaars en muzikanten in winter en zomer...). Dit maakt het nog moeilijker om precieze aantallen Roma in te schatten.

Rekening houdend met deze vaststellingen en met de ervaringen in de dagelijkse werking met Roma-migranten, lijkt een schatting van tussen de 6.500 en 7.000 Roma die momenteel in Brussel verblijven ons de meest realistische. Roemeense Roma maken ongeveer 2/3 uit van het totaal aantal Roma in Brussel. De instroom van Bulgaarse Roma is de laatste jaren echter sterker gestegen dan die van de Roemeense Roma (o.a. veel verzamelaars van oud ijzer).

Onder de ex-Joegoslavische Roma tellen we erkende vluchtelingen uit de Balkanoorlogen, maar nog meer families die zich sinds de jaren '60 in Brussel vestigden in het kader van arbeidsmigratie (vooral uit Macedonië). Deze laatste groep is goed geïntegreerd en nauwelijks zichtbaar.

¹⁵ Bron: Regionaal Integratiecentrum Foyer. Een uitgebreide schets van de verschillende Roma-groepen in het BHG en hun situatie omtrent verblijf, onderwijs, arbeid, gezondheid en huisvesting is te vinden in de publicatie 'De Roma van Brussel', Foyer 2006

Vóór 2007 dienden de meeste Roma uit de huidige EU-landen regularisatieaanvragen in (naast een eventuele asielaanvraag) om een verblijfsstatuut te verkrijgen. Ze waren bijgevolg grotendeels zonder wettig verblijfsstatuut. Heel wat families werden uiteindelijk geregulariseerd omwille van lang verblijf in België of om medische redenen.

Sinds hun toetreding tot de EU is het aantal dat een verblijfsstatuut verkreeg via het statuut van zelfstandige of vennoot zeer sterk gestegen. Ondanks het feit dat velen effectief een zelfstandig beroep uitoefenen, is dit voor sommigen een manier om uiteindelijk van sociale en familiale uitkeringen te genieten. Dit neemt niet weg dat een aanzienlijk deel van de Roma-families met reeds een lang verblijf in België, momenteel werk heeft in sectoren als de bouw, renovatie, oud ijzer, schoonmaak enz.

In Brussel zijn tevens vele bedelende Roma aan het werk. Dit zijn meestal Roemeense Roma-families wiens situatie nog steeds precair is.

De grote meerderheid van de leerplichtige Roma-minderjarigen is ingeschreven in een school, al is dit aandeel afhankelijk van factoren als leeftijd, duur van verblijf in België enz. De laatste jaren is deze situatie zienderogen verbeterd o.a. door de intensieve samenwerking van scholen en omkaderende diensten met Roma-bemiddelaars. Al verbeterde ook de regelmaat van het naar schoolgaan, toch blijft de spijbelproblematiek een belangrijk knelpunt bij heel wat Roma-jongeren. Ook blijft een moeilijk bereikbare groep van (vaak recent aangekomen) Roma-families wat onderwijs betreft veel aandacht opeisen.

Tevens zijn er steeds meer jongeren die doorstromen naar de arbeidsmarkt. O.a. in enkele scholen met een aangepast pedagogisch model worden ze hierop voorbereid en genieten ze van trajectbegeleiding op de arbeidsmarkt. Toch blijft onderwijs en toegang tot de arbeidsmarkt een knelpunt voor o.a. jongeren die een enorme leerachterstand hebben opgelopen of die op vroege leeftijd getrouwd of zwanger geworden zijn.

2. Initiatieven naar Roma

De Dienst Roma en Woonwagenbewoners van de Foyer (DRW) biedt tweedelijnsondersteuning op maat aan maatschappelijke diensten en instanties, scholen en lokale besturen o.a. via: permanenties, interventies op vraag van de partners, overleg met diensten ter ondersteuning en afstemming van elkaars werkingen en netwerking m.o.o. deskundigheidsbevordering, bemiddeling, aanbod vormingen op maat en vormingsbundel met goede praktijken. Deze samenwerking is al dan niet geformaliseerd via een partnerovereenkomst.

Op de 1e lijn bekleedt DRW een belangrijke brug- en ombudsfunctie t.a.v. de Roma o.m. door het inzetten van het team van Roma-bemiddelaars voor interventies op vraag van Roma-families, voor een efficiënte communicatie met de doelgroep en om niet-schoolgaande Roma-minderjarigen actief op te zoeken, te sensibiliseren omtrent het belang van onderwijs en leerplicht, toe te leiden naar en in te schrijven in een aangepaste school.

3. Antwerpen

1. Instroom van MOE-migranten in Antwerpen

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in de stad Antwerpen in de periode 2009 tot en met 30 juni 2011. Het aandeel van MOE-migranten in Antwerpen in 2009 en 2010 is ongeveer gelijk aan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest. Voor 2011 lijkt het aandeel van de instroom uit de MOE-landen in Antwerpen enigszins te dalen.

TABEL 1: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN ANTWERPEN. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN HET 1e HELFT 2011

ANTWERPEN	2009	2010	1e helft 2011
Totale instroom nieuwkomers in Antwerpen	6.709	9.825	5.197
Instroom EU-landen			
- Bulgarije	228	356	217
- Polen	894	1.714	595
- Roemenië	190	244	186
<i>Totaal instroom EU-landen</i>	1.376	2.518	1.072
Instroom uitbreidingslanden			
- Kosovo	79	117	59
- Servië	71	128	69
- Turkije	330	334	178
<i>Totaal instroom uitbreidingslanden</i>	585	746	409
Instroom andere Europese landen			
- Oekraïne	40	105	45
- Rusland	103	160	74
<i>Totaal instroom andere Europese landen</i>	155	295	126
Totale instroom MOE-landen in Antwerpen	2.115	3.561	1.607
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Antwerpen	32%	36%	31%
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. MOE-migranten in Antwerpen komen vooral uit de nieuwe EU-lidstaten, zij het dat hun aandeel na een piek in 2010 enigszins lijkt te dalen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM IN ANTWERPEN: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGS- EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

ANTWERPEN	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	65%	71%	67%
Instroom uitbreidingslanden	28%	21%	25%
Instroom andere Europese landen	7%	8%	8%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	2.115	3.561	1.607

Bron: KBI

Tabel 3 geeft de instroomcijfers in Antwerpen voor de 5 belangrijkste nationaliteiten. De Polen komen afgetekend op de eerste plaats, zij het dat hun aandeel in 2011 wat lijkt terug te lopen.

TABEL 3: MOE-INSTROOM IN ANTWERPEN: AANDEEL VAN DE 5 BELANGRIJKSTE NATIONALITEITEN

ANTWERPEN	Aandeel in de totale instroom			Aandeel in de MOE-instroom		
	2009	2010	1e helft 2011	2009	2010	1e helft. 2011
Polen	13%	17%	11%	42%	48%	37%
Bulgaren	3%	4%	4%	11%	10%	14%
Turken	5%	3%	3%	16%	9%	11%
Roemenen	3%	2%	4%	9%	7%	12%
Russen	2%	2%	1%	5%	4%	5%

Bron: KBI

2. Aanwezigheid van MOE-migranten in Antwerpen

In januari 2011 telde Antwerpen 492.000 inwoners waarvan ongeveer 38 % van vreemde origine¹⁶. Bekijken we de aanwezigheid van MOE-landers in Antwerpen dan zien we een frappante evolutie: de top drie van meest opvallende MOE-stijgingen in Antwerpen zijn Polen, Bulgaren en Roemenen.

- Tussen 2007 en 2011 is het aantal Polen en Roemenen verdubbeld en het aantal Bulgaren is verdrievoudigd (op basis van herkomst).
- Tussen 2000 en 2011 is het aantal Polen gestegen van 536 naar 6.834 (louter met Poolse nationaliteit). Wanneer we de Polen met een Belgische nationaliteit en geboren als Pool meerekenen, gaat het in 2011 om 8.233 Polen.

Het aantal MOE-inwoners is hoger dan de cijfers aantonen. Pendelmigranten, die hier met een toeristenvisum komen en hier iets langer blijven dan toegelaten, bijvoorbeeld zijn niet vervat in deze statistieken.

De leeftijdspiramide van Oost-Europeanen in Antwerpen onthult dat het voornamelijk gaat om volwassenen (tussen 30 en 39 jaar) en dat het telkens gaat om iets meer vrouwen dan mannen in deze leeftijdscategorie, dit in tegenstelling tot wat met wat men doorgaans denkt in Antwerpen. Deze verhouding zie je telkens terugkeren zowel bij de Polen als bij de Roemenen, maar niet bij de Bulgaren. Er zijn beduidend meer Bulgaarse mannen in Antwerpen dan Bulgaarse vrouwen, zowel in de leeftijdscategorie 30 – 39 jaar als bij het totaal.

De pendelmigranten lijken veeleer mannen te zijn, dit in tegenstelling tot wat cijfers aantonen, maar hier zijn geen exacte cijfers hierover.

Tabel 4 op de volgende pagina geeft een overzicht van de werkloosheidsdruk en van het aandeel OCMW-steuntrekkers bij de MOE-migranten. Het relatief zeer lage aantal van Bulgaren als OCMW-steuntrekkers en/of niet-werkende werkzoekende (nwwz) heeft vermoedelijk vaak te maken met hun zelfstandig statuut. Dit is op zich geen slecht teken, ware het niet dat frontlijncollega's zoals inburgeringsmedewerkers zich afvragen of hieraan niet iets moet gedaan worden: het aantal Bulgaren dat zich in een zelfstandig avontuur heeft gestort zonder de administratieve lasten erbij in te schatten is volgens hen alarmerend hoog. Dit signaal werd nog niet becijferd.

¹⁶ Geteld volgens de criteria van het Integratiedecreet en dus inclusief de derde generatie (voor zover die kan meegeteld).

TABEL 4: WERKLOOSHEIDSDRUK EN % OCMW-STEUNTREKKERS VOLGENS NATIONALITEIT 2010 IN ANTWERPEN

Nationaliteit	NWWZ	OCMW- steun- trek- kers	Actieve leeftijd			Percentages	
			Bevolking	nwwz	ocmw	werkloos- heidsdruk	ocmw- steun
Totaal inwoners	32.898	8.002	296.800	32.481	7.479	10,9%	2,5%
Oost-europa	1.405	678	11.032	1.352	626	12,3%	5,7%
Polen	257	46	4.178	252	44	6,0%	1,1%
Rusland	276	137	1.253	275	129	21,9%	10,3%
Bulgarije	78	17	1.016	76	17	7,5%	1,7%
Joegoslavië	244	93	890	222	81	24,9%	9,1%
Roemenie	111	23	831	110	20	13,2%	2,4%
Servie	80	93	459	69	89	15,0%	19,4%
Macedonië	108	63	386	104	62	26,9%	16,1%
Bosnie-herzegowina	66	59	359	60	51	16,7%	14,2%
Oekraïne	43	36	351	43	31	12,3%	8,8%
Albanie	40	25	259	39	21	15,1%	8,1%
Kosovo	0	29	185	0	26	0,0%	14,1%
Wit-rusland	39	14	162	39	14	24,1%	8,6%
Hongarije	17	4	154	17	3	11,0%	1,9%
Slovakije	4	20	141	4	20	2,8%	14,2%
Kroatië	16	6	102	16	6	15,7%	5,9%
Tsjechië	0	2	88	0	2	0,0%	2,3%
Litouwen	9	1	57	9	1	15,8%	1,8%
Letland	4	1	56	4	1	7,1%	1,8%
Moldavië	8	5	53	8	4	15,1%	7,5%
Slovenië	4	0	21	4	0	19,0%	0,0%
Estland	1	1	19	1	1	5,3%	5,3%
Montenegro	0	1	11	0	1	0,0%	9,1%

*Bron: VDAB 2010 - OCMW 2010 - Stad Antwerpen, Districts- en loketwerking 2010
Bewerkingen door Stad Antwerpen, Studiedienst Stadsobservatie*

3. Aanwezigheid van Roma in Antwerpen en initiatieven naar Roma

Er is geen aparte registratie van Roma in Antwerpen. Hun aantal wordt geschat tussen de 4.000 en 5.000, gemakshalve gaat men uit van 4.500. De meeste Roma met wie de frontlijnmedewerkers en middenveldpartners zoals de8 vzw en CAW Metropool/ CAW De Terp te maken hebben, zijn meestal afkomstig uit Kosovo, Kroatië, Servië, Montenegro. Anders dan in Gent dus en Brussel, eerder gelijkwaardig aan Heusden-Zolder.

Het vermoeden bestaat dat dit aantal zal toenemen, maar dit kan nog niet worden hardgemaakt met cijfers.

Ook in Antwerpen wil men bijkomende inspanningen realiseren om het samenlevingsverkeer vlotter te doen verlopen. De Roma zijn een etnische groep bestaande uit verscheidene gemeenschappen en met verschillende nationaliteiten. Zij zijn oververtegenwoordigd in cijfers en signalen van overlast en criminaliteit en in afwezig op vlak van onderwijs en werk.

Op basis van deze cijfers en signalen is een programma nodig van verschillende initiatieven die mekaar versterken op vlak van resultaten en effecten op het samenleven in Antwerpen. De huidige en schaarse initiatieven zijn ontoereikend in aantal en in methodische aanpak. Meer initiatieven zijn een must, maar ook betere initiatieven t.a.v. emulatieprobleemgezinnen en –families in de richting van “1 gezin, 1 plan, 1 regisseur”.

Onderdelen van dit programma kunnen zijn (is nog niet vastgelegd, maar is momenteel in voorbereiding)

- Coördinatie stedelijke initiatieven (incl. partners middenveld)
- Afstemming categoriale initiatieven
- Verzameling info en data (cijfers : OCMW, dl, inburgering, ...)
- Beleidsbeïnvloeding Brusselse initiatieven (MOE-werkgroep, Kruispunt M-I, ...)
- Vorming organiseren en opvolgen

Daarom ook is intussen een convenant afgesloten met de 8 vzw om bijkomende bemiddelaars/brugfiguren aan te werven. Deze brugfiguren bemiddelen tussen school en ouders en blijven - vertrekkend vanuit een evenwichtige benadering van de leefwereld van deze doelgroep en de normen en plichten in deze samenleving - zoeken naar werkwijzen om de doelgroep regelmatig het schoolbezoek te doen respecteren en daarin vooruitgang te boeken. Eventueel is het nodig om andere instanties in te schakelen wanneer nodig (zoals het comité bijzondere jeugdzorg). Deze werkwijze gebeurt steeds vanuit de bedoeling om de onderwijskansen van Roma-jongeren te versterken. Op aanmelding van diverse diensten zal de bemiddelaar/brugfiguur contact opnemen met het netwerk (ouders, familie, ...) van de jongere of het kind. Via bemiddeling zal geprobeerd worden het spijbelgedrag te verminderen. Wat de begeleiding van ouders en andere familie (groot familie) betreft, zal de bemiddelaar zich beperken tot een doorverwijsfunctie en zeker niet zelf aan hulpverlening doen. Ook wordt er nagegaan in welke mate er mogelijkheden zijn om ouders meer te betrekken bij de opvoeding (buitenshuis = school, vrije tijd, straat, ...) van de kinderen.

Het bemiddelingsproject voor Roma in Antwerpen beoogt :

- de onderwijskansen van Roma-jongeren en –kinderen te versterken
- het vertrouwen in het instituut “onderwijs” in de samenleving bij de Aromadoelgroep (incl. ouders en directe omgeving van het Romain) te versterken.

4. Gent

In Gent wordt een tweesporen beleid uitgevoerd rond Intra-Europese Migratie (IEM). Zoals de term aangeeft richt dit beleid zich tot nieuwkomers uit de nieuwe EU lidstaten sinds de uitbreiding van 2002 en van 2006. Dit tweesporenbeleid bestaat enerzijds uit een sociaal beleid waarin Gent zich ziet als een open en solidaire stad. Anderzijds richt dit beleid zich tot het aanpakken van mistoestanden ¹⁷.

1. Instroom van MOE-migranten in Gent

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in Gent in de periode 2009 tot en met maart 2011. Het aandeel van MOE-migranten in Gent is beduidend hoger dan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest. In 2010 kwam 60% van de instroom in Gent uit een MOE-land, in de eerste

---

¹⁷ Voor nadere informatie zie beleidsplan Etnisch-Culturele Diversiteit 2012 – 2014: “Samen kan ook anders”

helft van 2011 lijkt het aandeel MOE-migranten enigszins te dalen maar blijft het op een hoog niveau (56% van de totale instroom in Gent).

TABEL 1: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN GENT. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN 1E HELFT 2011.

GENT	2009	2010	1e helft 2011
Totale instroom nieuwkomers in Gent	2.648	3.179	1.786
Instroom EU-landen			
- Bulgarije	751	891	483
- Polen	161	154	89
- Slowakije	58	201	101
<i>Totaal instroom EU-landen</i>	1.025	1.379	766
Instroom uitbreidingslanden			
- Albanië	37	93	37
- Turkije	290	257	149
<i>Totaal instroom uitbreidingslanden</i>	363	433	205
Instroom andere Europese landen			
- Rusland	38	77	24
<i>Totaal instroom andere Europese landen</i>	47	108	34
Totale instroom MOE-landen in Gent	1.435	1.920	1.005
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Gent	54,2%	60,4%	56,3%
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. MOE-migranten in Gent komen vooral uit de nieuwe EU-lidstaten en hun aandeel in de instroom uit MOE-landen nog lijkt toe te nemen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM IN GENT : AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

GENT	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	71%	72%	76%
Instroom uitbreidingslanden	25%	23%	20%
Instroom andere Europese landen	3%	6%	3%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	1.435	1.920	1.005

Bron: KBI

Tabel 3 geeft de instroomcijfers in Gent voor de 5 belangrijkste nationaliteiten. De Bulgaren komen sterk afgetekend op de eerste plaats, zij het dat hun aandeel in 2011 wat lijkt terug te lopen. De Turken komen op de tweede plaats maar t.o.v. 2009 is hun aandeel in de instroom gedaald. In 2009 stroomden er meer Polen in dan Slovakie, maar sindsdien is het net omgekeerd. De Albanese komen op de vijfde plaats.

TABEL 3: MOE-INSTROOM IN GENT: AANDEEL VAN DE 5 BELANGRIJKSTE NATIONALITEITEN

GENT	Aandeel in de totale instroom			Aandeel in de MOE-instroom		
	2009	2010	1e helft 2011	2009	2010	1e helft 2011
Bulgaren	28%	28%	27%	52%	46%	48%
Turken	11%	8%	8%	20%	13%	15%
Slovaken	2%	6%	6%	4%	10%	10%
Polen	6%	5%	5%	11%	8%	9%
Albanezen	1%	3%	2%	3%	5%	4%

Bron: KBI

2. Aanwezigheid van Roma in Gent

Er bestaat geen specifieke registratie van Roma in Gent. Nieuwkomers die zich aanmelden bij de dienst Burgerzaken worden geregistreerd naar nationaliteit. Het precieze aantal Roma binnen het totale aantal MOE nieuwkomers is daarom niet gekend. Er wordt gerekend aan de hand van schattingen.

Op basis van geregistreerde en geschatte niet geregistreerde MOE Nieuwkomers wordt het totaal aantal Roma geschat op 5.500. De Roma in Gent komen voornamelijk uit Slowakije, Bulgarije en Roemenie. Het aandeel Roma binnen elke nationaliteit wordt geschat op respectievelijk 90%, 50% en praktisch 100%. In het geval van de Roemeense Roma gaat het om Vlach Roma,; hun aantal is relatief klein en wordt geschat op 120 a 150. Het geval wil dat het net deze groep is die het duidelijkst aanwezig is in het straatbeeld (bedelen). De Bulgaarse Roma omschrijven zich in veel gevallen als "Turks".

TABEL 4: AANDEEL VAN HET TOTAAL AANTAL GEREGEREERDE MOE NIEUWKOMERS T.O.V. HET TOTALE INWONERSAANTAL IN GENT OP 6/4/2011

NATIONALITEIT	6.4.2011
Bulgarije	5.217
Estland	16
Hongarije (Rep.)	156
Letland	49
Litouwen	70
Polen (Rep.)	1073
Roemenië	138
Slovaakse Republiek	1903
Slovenië (Rep.)	32
Tsjechische Republiek	288
Totaal EU10	8.942
% MOE nieuwkomers in Gent	3,6%
TOTAAL aantal inwoners in Gent	246.887

Bron: Dienst Burgerzaken

3. Initiatieven naar MOE nieuwkomers (o.a. Roma) in Gent

In Gent zijn de nieuwkomers voornamelijk burgers uit de EU en gaat het dus over Intra Europese Migratie (IEM) (cf. supra). Op verschillende niveaus wordt de instroom en de levenssituatie van MOE burgers en de impact op de stad aangepakt.

Via zgn. POC's (Permanent Overleg Comité) is er een gestructureerd overleg tussen de verschillende betrokken stadsdiensten, politie en OCMW. In de POC Algemeen gebeurt de terugkoppeling van de verschillende initiatieven en signalen naar het politieke niveau (College van Burgemeester en Schepenen). In thematische werkgroepen is er structureel overleg binnen bepaalde sectoren: werk, wonen/huisvesting, onderwijs, enz. Er is tevens een samenwerking met Dienst Vreemdelingenzaken, de sociale inspectie en de wooninspectiediensten.

Enkele voorbeelden:

Tewerkstelling

- De beleidsgroep van Gent, Stad in Werking (Gents werkgelegenheidsplatform) heeft in haar strategisch actieplan 2011-2013 de operationele doelstelling "Een pakket van extra maatregelen ontwikkelen naar nieuwe Europese burgers in het kader van de intra-Europese migraties" opgenomen.
- Vandaar dat door de partners van GSIW op 30.6.2011 tijdens een themavergadering een eerste aanzet is gegeven om voor deze doelgroepen gepaste dienstverlening te ontwikkelen. Concreet is nagedacht over het organiseren van langdurige trajecten, het opzetten van kortdurende trajecten, het ondersteunen van de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt én het betrekken van werkgevers om met deze doelgroep aan de slag te gaan. In het najaar van 2011 wordt een actiegroep opgericht om de projectvoorstellen verder uit te werken en op te starten.
- Het kabinet van de schepen bevoegd voor werk en de Dienst Werk heeft een "Taskforce Werk Nieuwe EU'ers" in het leven geroepen. Dit moet gezien worden als een thematisch POC Werk, waarbinnen het beleid voor nieuwe EU burgers rond het thema werk gecoördineerd wordt.
- Stad Gent heeft naar aanleiding van de Europese call "levenslang leren en Roma" het idee gelanceerd om enkele mensen van Roma origine via werkervaringsprojecten op te leiden tot een soort van arbeidsbemiddelaars. Zij worden daarbij ondersteund door een coach. Indien weerhouden, wordt dit project uitgevoerd in 2012, onder het promotorschap van de stad Newcastle. Met deze en andere Europese partners worden good practices uitgewisseld in een nog op te richten consortium.
- VDAB Gent heeft in haar reguliere werking een bereik naar die nieuwe EU-ers die al een volledige toegang hebben tot de arbeidsmarkt of toch minstens een toegang hebben tot alle beroepen onder voorwaarde van een arbeidskaart. De VDAB voorziet sinds 1 februari 2011 in een aangepaste en beperkte vorm van dienstverlening voor een verruimde groep van werkzoekenden met de Bulgaarse en Roemeense nationaliteit, niettegenstaande deze groepen pas vanaf 1 januari 2012 volledige toegang krijgen tot de arbeidsmarkt. Voor deze maatregel werden in Gent afspraken gemaakt tussen VDAB Gent, Kom-Pas vzw, OCMW/OTC en de stad Gent.
- Wekelijks voorziet de stad Gent in een beperkte vorm van arbeidsbemiddeling voor Bulgaren en Roemenen die geen beroep kunnen doen op de VDAB dienstverlening, maar wel kunnen werken in de knelpuntberoepen. Deze dienstverlening wordt verder gezet tot het einde van het jaar 2011.
- De Dienst Werk van stad Gent biedt naar kortgeschoolden trajectbegeleiding, werkervaring, vorming ... aan en bereikt in dat kader ook nieuwe EU-ers.
- Het OCMW Gent verplicht Bulgaarse en Roemeense leefloners tot het volgen van een activeringstraject in samenwerking met het Onthaalbureau Kom-Pas (cursussen MO en Nederlands). In het secundaire inburgeringstraject worden zij begeleid door VDAB/Dienst inburgering.
- Het OCMW Gent heeft in het kader van haar 'Snel Werk' -project een overeenkomst met 6 interimbureaus en leidt bemiddelbare leefloners toe voor tijdelijke tewerkstelling, als opstap naar

reguliere tewerkstelling. In dit kader worden ook nieuwe EU-ers bereikt.

- De OCMW/OTC werking voor leefloners biedt trajectbegeleiding, voortrajecten, werkervaringsprojecten, ... aan in voorbereiding naar een reguliere tewerkstelling en bereikt in dat kader ook nieuwe EU-ers.
- Naast de Dienst Werk en OCMW/OTC zijn er in het Gentse tal van andere Derdenorganisaties op het vlak van werkgelegenheid actief met een bereik naar nieuwe EU-ers.

Onderwijs

- De stad Gent werkt actief mee aan het FIM project "Intercultureel bemiddelaar als brug tussen nieuwe EU burgers en Gentse scholen", dat tot eind 2011 gepromoot wordt door Kom-Pas vzw (Onthaalbureau voor nieuwkomers). Opzet van dit project is op vraag van scholen huisbezoeken af te leggen, ouders te betrekken bij schoolactiviteiten, ouders te informeren over het onderwijs/leerplicht én families gericht door te verwijzen naar de gepaste dienstverlening. De focus ligt hier op nieuwe EU burgers – vandaar dat binnen het project vrijwilligers actief zijn van deze origine.
- Via het convenant tussen de stad Gent en ING vzw (Intercultureel Netwerk Gent) wordt vanaf het najaar 2011 voor nieuwe EU burgers voorzien in een aantal infomomenten over het onderwijssysteem. Daarnaast zal ING vzw een aantal sessies rond opvoedingsondersteuning organiseren ten behoeve van deze doelgroepen, specifiek gericht op ouders met jonge kinderen.
- Via het convenant tussen de Stad Gent en Kom-Pas vzw staat laatstgenoemde in voor het toeliden van anderstalige minderjarige nieuwkomers naar het (OKAN)onderwijs en bij uitbreiding naar het Gentse vrijetijdsaanbod. De grote meerderheid van de nieuwkomers die doorverwezen worden naar het secundair OKAN onderwijs zijn van Oost-Europese herkomst. Vooral Bulgaarse jongeren zijn sterk vertegenwoordigd.
- De integratiedienst en de Pedagogische Begeleidingsdienst van de stad Gent schrijven op dit moment aan een project gericht op het versterken van het bestaande brugfigurenproject in het omgaan met Intra-Europese Migratie. Onder voorbehoud van het toekennen van middelen door de Bernard van Leer Stichting, is het de bedoeling om 4 extra brugfiguren en 1 coach/ondersteuner aan te stellen voor een periode van 1 jaar. Zij worden netoverschrijdend ingezet om het bestaande brugfigurenproject zowel organisatorisch als methodologisch te versterken in het omgaan met de grote instroom van nieuwe EU burgers in het basisonderwijs.
- De stad Gent onderzoekt momenteel de mogelijkheid om in 2012 van start te gaan met een product om de (kwaliteit van) de kleuterparticipatie in het Gentse basisonderwijs te vergroten. Hoewel het de intentie is om alle Gentse kleuters te bereiken, wordt via een samenwerking tussen de inloopteams, Kind en Gezin, de brugfiguren, het lokaal overleg opvoedingsondersteuning, basisonderwijs en andere nog nader te bepalen partners, specifiek ingezet op het bereiken van de nieuwe EU burgers.
- De stad Gent heeft samen met het Steunpunt Diversiteit en Leren van de Universiteit Gent een project ingediend bij het FIM (Federaal Impulsfonds Migranten) om in 2012 van start te gaan met "het versterken van de wederzijdse betrokkenheid tussen allochtone ouders en het secundair onderwijs". Indien het project wordt goedgekeurd, zal een onderzoeker van de Universiteit Gent aan de slag gaan om een methodisch handboek uit te werken waarmee scholen, ouderverenigingen en welzijnspartners aan de slag kunnen gaan om de wederzijdse betrokkenheid tussen ouders/jongeren en de scholen van het secundair onderwijs te vergroten. Ook hier ligt de focus op nieuwe EU burgers, gezien de grote instroom van jongeren van Oost-Europese origine in het (OKAN) onderwijs.
- Binnen het Gentse project Samsara, dat als opzet heeft allochtone meisjes in het secundair onderwijs aan te sporen om stappen te zetten naar het hoger onderwijs of tewerkstelling, wordt dankzij het aanstellen van een projectmedewerker van Roma origine de focus verbreed van allochtone moslim meisjes naar meisjes én jongens van Roma origine.
- Op vraag van scholen uit het Gentse basisonderwijs, vult Kom-Pas vzw de attesten in "Melding

van leerlingen in het basisonderwijs die tot de trekkende bevolking behoren". Op basis hiervan krijgen de scholen extra GOK-middelen om Roma kinderen te begeleiden. In het schooljaar 2010-2011 werden door Kom-Pas vzw 300 attesten afgeleverd.

- Tweemaandelijks komen schoolmedewerkers, brugfiguren en intermediairen samen in het Scholenoverleg Roma en Onderwijs. Dit is een overlegstructuur waarbinnen er aan intervisie gedaan wordt en signalen naar het beleid worden doorgegeven.
- Het Huis van het Nederlands in Gent verwijst mensen actief door voor het volgen van NT2 onderwijs. In deze werking bereiken ze een groot aantal nieuwe EU burgers.

De situatie in Gent is van dien aard dat ze permanent evolueert. Dit maakt dat er ook een permanente opvolging nodig is, waarvoor een coördinator werd aangeworven. De te nemen maatregelen zijn een greep uit het totale pakket maatregelen (er zijn ook maatregelen rond handhaving, burgerzaken, ocmw, etc.), dat gezien de evolutie op het terrein, ook heel regelmatig wordt aangevuld en bijgestuurd.

5. Sint-Niklaas

1. Instroom van MOE-migranten in Sint-Niklaas

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in Sint-Niklaas in de periode 2009 tot en met maart 2011. Het aandeel van MOE-migranten is in 2009 en 2010 hoger dan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest. In 2010 kwam nagenoeg 40% van de instroom in Sint-Niklaas uit een MOE-land, in de eerste helft van 2011 lijkt het aandeel MOE-migranten terug te lopen.

TABEL 1: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN SINT-NIKLAAS. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN 1E HELFT 2011.

SINT-NIKLAAS	2009	2010	1e helft 2011
Totale instroom nieuwkomers in Sint-Niklaas	439	591	275
Instroom EU-landen			
- Bulgarije	10	16	3
- Polen	25	36	12
<i>Totaal instroom EU-landen</i>	42	62	19
Instroom uitbreidingslanden			
- Kosovo	31	35	20
- Servië	19	20	6
- Turkije	40	32	18
<i>Totaal instroom uitbreidingslanden</i>	105	114	56
Instroom andere Europese landen			
- Rusland	21	46	12
<i>Totaal instroom andere Europese landen</i>	22	58	12
Totale instroom MOE- landen:	169	234	87
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Sint-Niklaas	38,5%	39,6%	31,6%
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. Wat opvalt is dat de MOE-migranten voor een belangrijk deel uit de uitbreidingslanden komen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM IN SINT-NIKLAAS: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

SINT-NIKLAAS	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	25%	26%	22%
Instroom uitbreidingslanden	62%	49%	64%
Instroom andere Europese landen	13%	25%	14%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	169	234	87

Bron: KBI

2. Aanwezigheid van Roma in Sint-Niklaas¹⁸ en initiatieven naar Roma

In het Waasland (Sint-Niklaas en Temse) verblijven voornamelijk ex-Joegoslavische Roma, in hoofdzaak afkomstig uit Kosovo, al dan niet rechtstreeks naar België gevlucht. Ze bestaan voor 95% uit etnische Roma die moslim zijn. De overige 5% zijn Ashkali die ook het moslimgeloof beleven. De Kosovaarse Roma spreken voornamelijk Albanees met elkaar. Een beperkt aantal Roma binnen het Waasland is afkomstig uit Bosnië, Kroatië, Servië-Montenegro en Macedonië. Zij onderhouden nauwe banden met Kosovaarse Roma.

In 2009 werd het totaal aantal Kosovaarse Roma in Sint-Niklaas en Temse op 1.000 tot 1.200 geschat. In Sint-Niklaas woonden er naar schatting 75 Roma-gezinnen, in Temse 50. Gemiddeld verblijven er per adres 10 tot 12 personen, meestal in familieverband.

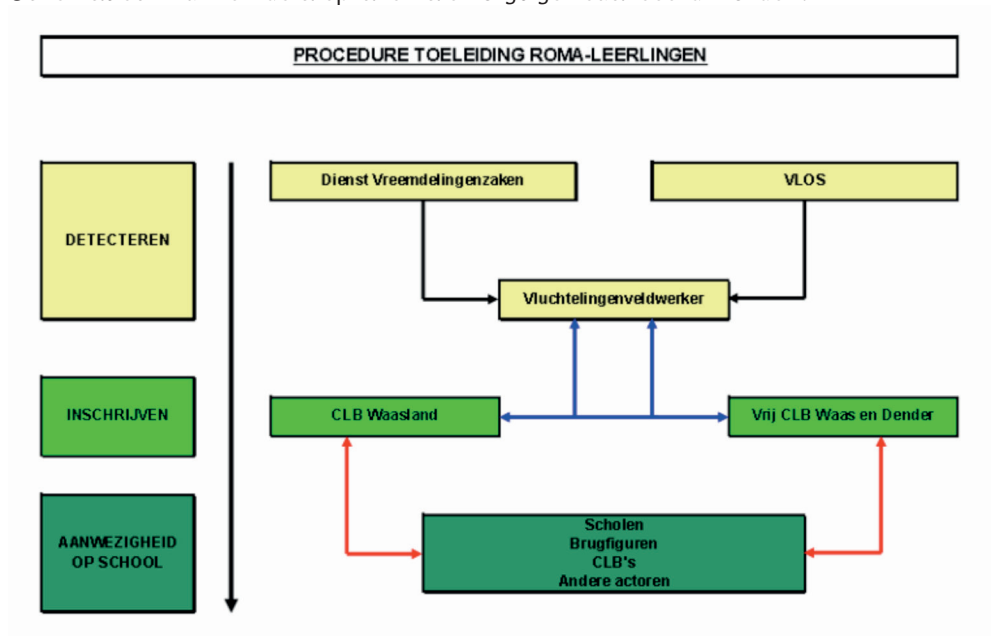
Van de 125 families kwam er ongeveer 70 families sinds de invoering van het subsidiaire beschermingsstatuut in aanmerking voor deze bescherming. De anderen werden vooral erkend als vluchteling of kregen een regularisatie omwille van medische redenen. Naar schatting 10% van de Roma-families heeft geen wettig verblijfsstatuut.

LOP regio Sint-Niklaas basisonderwijs en LOP regio Sint-Niklaas-Temse secundair onderwijs hebben een specifieke aanpak naar Roma.

Vorig schooljaar werden er binnen het LOP én in overleg met alle betrokken instanties, afspraken gemaakt over hoe Roma-kinderen het best naar onderwijs toe worden geleid. Er dienden klare afspraken te worden gemaakt tussen verschillende diensten. Deze afspraken werden vastgelegd in een nota "Werkdocument, nieuwe Roma-gezinnen" (maart 2010).

¹⁸ Bron: ODICE, Kosovaarse Roma in het Waasland. Rapport, september 2009.

Schematisch kunnen de afspraken als volgt gevisualiseerd worden:

In het verleden werd veel actie ondernomen voor de installatie van de brugfiguren. Momenteel zijn door de stad Sint-Niklaas, na advies vanuit het LOP, 2,4 FTE brugfiguren aangesteld, niet uitsluitend voor Roma-kinderen maar in veel gevallen gaat het wel om Roma-kinderen. 2 FTE brugfiguren begeleiden 6 scholen uit het gewoon basisonderwijs. 0,4 FTE brugfiguur begeleidt 2 scholen uit het buitengewoon basisonderwijs.

Het LOP ontwikkelde in overleg met de intercultureel bemiddelaars van de CLB's en de werkgroep kleuterparticipatie een informatiebrochure "Romakinderen op weg naar school. Resultaat van dialoog" (september 2009, 8 blz.).

Bij CAW Waasland kunnen we verwijzen naar een good practice: Groep Intro (werkveldervaring, trajectbegeleiding, leerplichtonderwijs, ...) komen met hun nieuwe groepen, zeer vaak ook Roma mensen, sinds tweetal jaar telkens kennis maken met het CAW Waasland en hun aanbod. Tijdens deze sessies (2u) merken zij dat er telkens enorm veel vragen komen over allerlei thema's: financiën, huisvesting, werk, ... Ze merken dat dergelijke acties drempelverlagend werken en zien dat er zich naderhand regelmatig mensen individueel aanmelden. Bij de laatste groep (volwassenen) waren er ook heel wat vragen over anticonceptie. Voor deze mensen organiseren ze binnenkort vanuit het JAC twee halve dagen vorming. Ook in het jongerenonthaal bereiken ze Roma jongeren via JAC voorstellingen (1u30) aan (klas)groepen (ook Okan) waar naast informatie over JAC en jongerenthema's, ook preventiespel gespeeld wordt.

6. Temse¹⁹

1. Instroom van MOE-migranten in Temse

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in Temse in de periode 2009 tot en met maart 2011. Het gaat om een zeer beperkte instroom. Het aandeel MOE-migranten ligt beduidend hoger dan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest.

TABEL 1: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN TEMSE. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN HET 1E HELFT 2011.

TEMSE	2009	2010	1e helft 2011
Totale instroom in Temse:	88	96	64
EU-landen			
- Bulgarije	6	13	12
- Polen	11	7	7
<i>Totaal instroom EU-landen</i>	17	26	27
Instroom uitbreidingslanden			
- Kosovo	4	10	10
- Turkije	17	12	3
<i>Totaal instroom uitbreidingslanden</i>	23	27	14
Totaal instroom andere Europese landen	2	5	0
Totale instroom MOE-landen in Temse	42	58	41
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Temse	47,7%	60,4%	64,1%
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. De MOE-migranten die instromen in Temse komen voornamelijk uit zowel de nieuwe EU-lidstaten als uit de uitbreidingslanden (met name uit Turkije). De cijfers moeten wel met de nodige omzichtigheid gehanteerd, want het gaat hier om kleine aantallen. Dit verklaart wellicht ook mede de schommelingen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM IN TEMSE: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

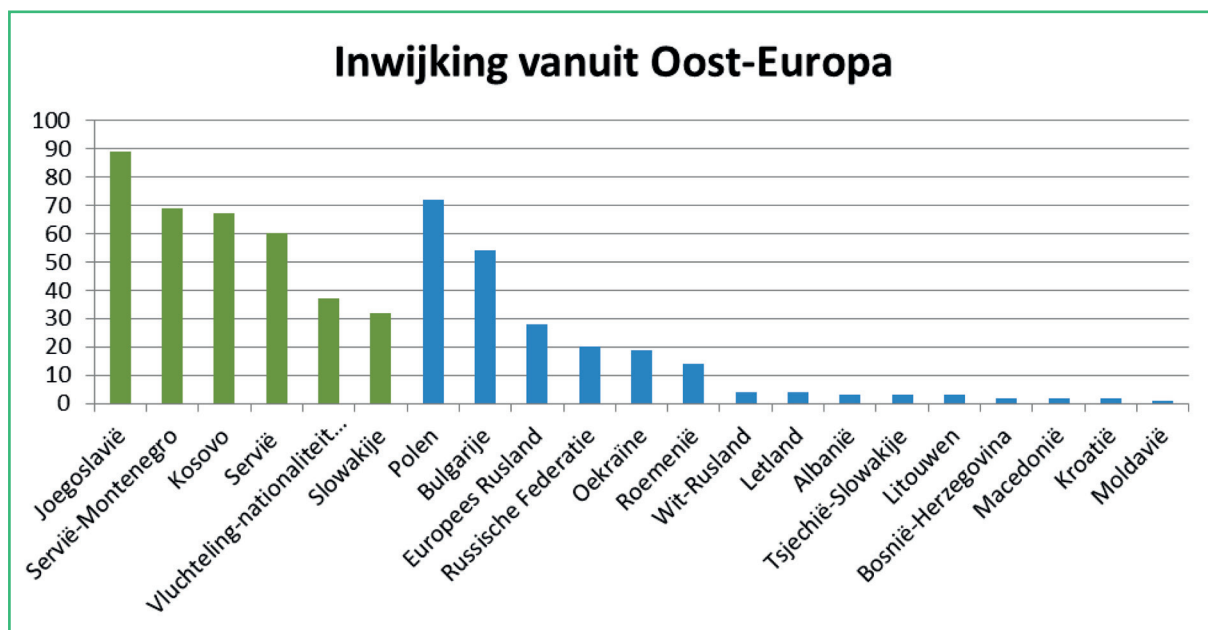
TEMSE	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	40%	45%	66%
Instroom uitbreidingslanden	55%	47%	34%
Instroom andere Europese landen	5%	9	0%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	42	58	41

Bron: KBI

¹⁹Bron: ODICE, Kosovaarse Roma in het Waasland. Rapport, september 2009.

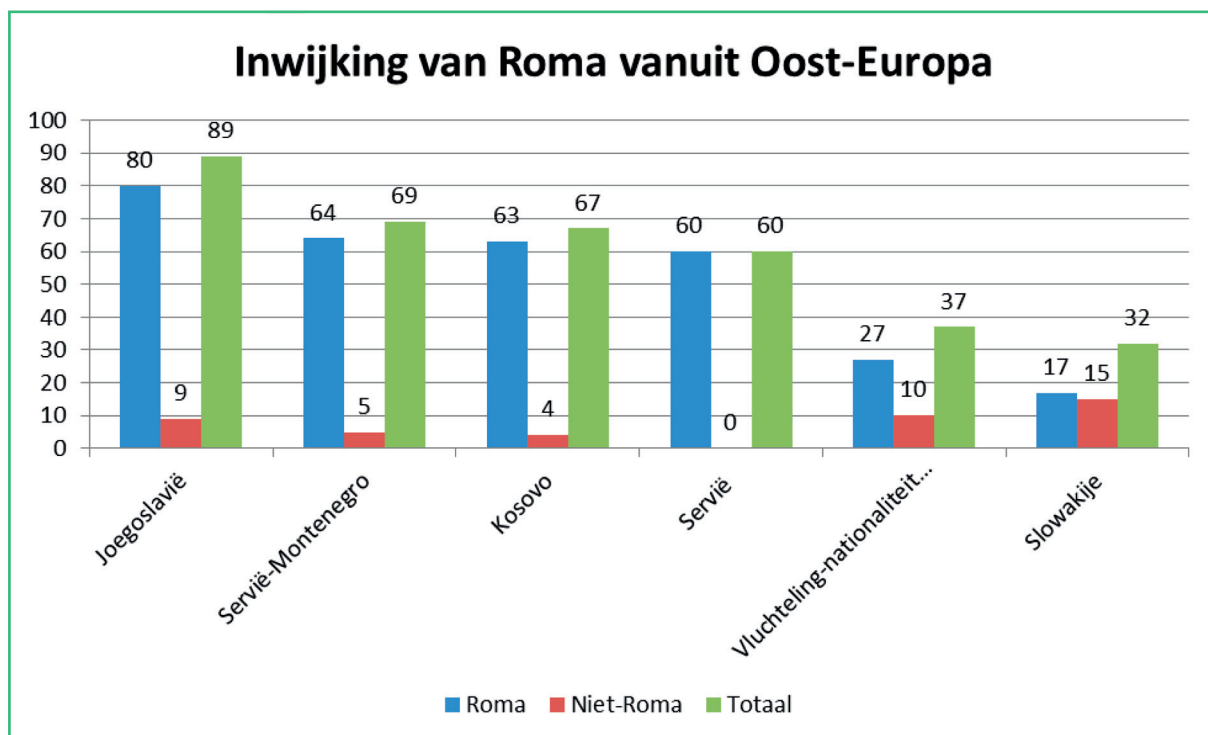
2. Aanwezigheid van Roma in Temse²⁰

GRAFIEK 1: INWIJKING VANUIT OOST-EUROPA IN DE GEMEENTE TEMSE

Groen: Roma en niet-Roma; Blauw: uitsluitend niet-Roma

GRAFIEK 2: INWIJKING VAN ROMA VANUIT OOST-EUROPA IN DE GEMEENTE TEMSE

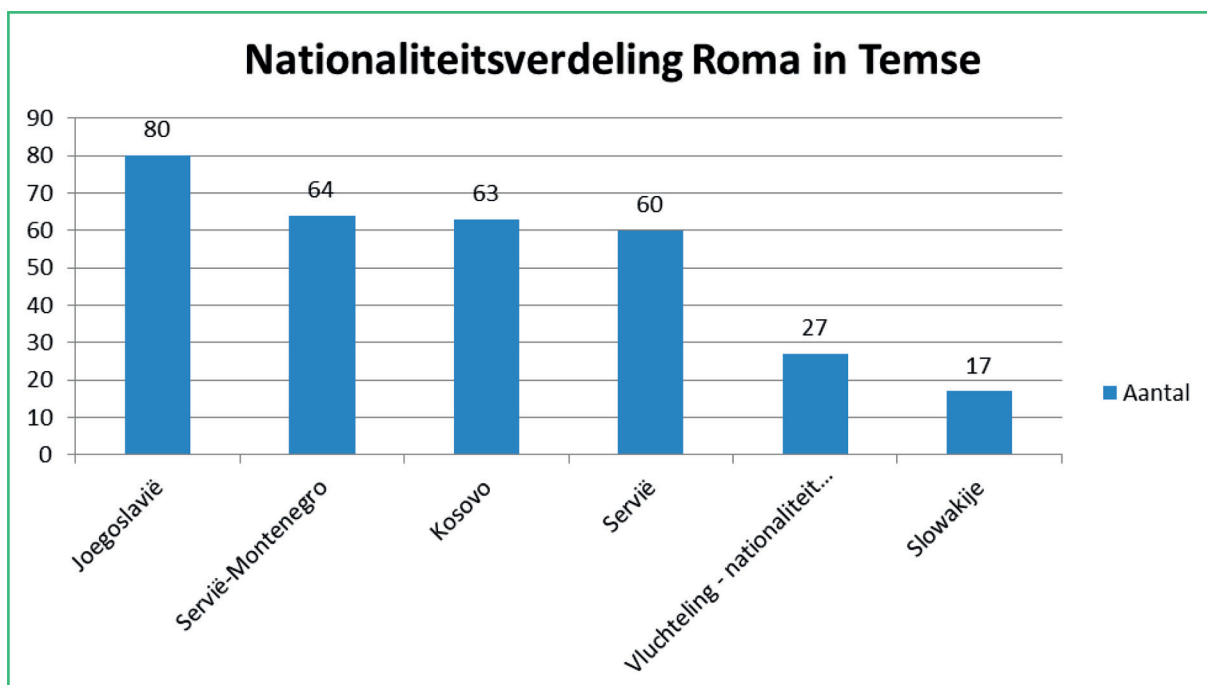

²⁰ Bron: LOP, Roma in Temse. Omgevingsanalyse, april 2011

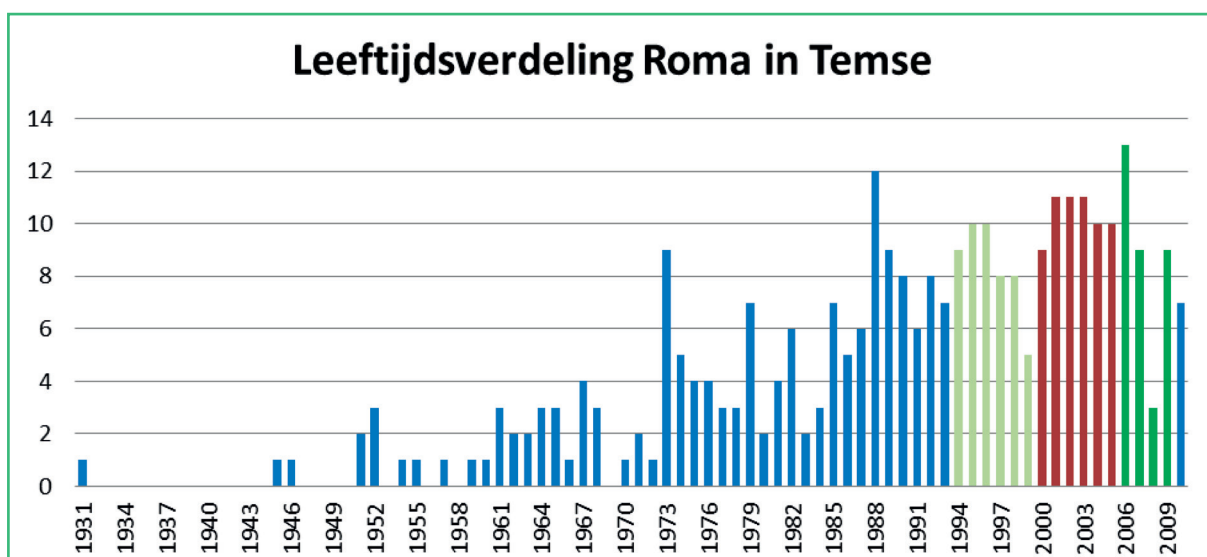
TABEL 1: VERDELING VAN DE INWIJKELINGEN VANUIT OOST-EUROPA VOLGENS ROMA-ETNICITEIT.

Niet-Roma vanuit Oost-Europa	274	46,84%
Roma vanuit Oost-Europa	311	53,16%
Totaal	585	100,00%

GRAFIEK 3: NATIONALITEITSVERDELING VAN ROMA IN TEMSE

GRAFIEK 4: LEEFTIJDVERDELING ROMA IN TEMSE²¹

Deze grafiek illustreert dat de Romagemeenschap in Temse overwegend een jonge gemeenschap is met vooral personen die jonger zijn dan 40 jaar.

²¹ De niet-blaue kolommen zijn de leeftijdscategorieën die in aanmerking komen voor verschillende onderwijsniveaus: Donkergroen: kleuteronderwijs (34 kinderen) / Donkerrood: lager onderwijs (62 kinderen) / Lichtgroen: secundair onderwijs (50 jongeren)

Op basis van de Roma-telling zijn er 34 kinderen in het kleuteronderwijs, 62 kinderen in het lager onderwijs en 50 jongeren in het secundair onderwijs. Het is (nog) niet onderzocht in welke mate deze aantallen ook overeenstemmen met het aantal leerlingen dat effectief is ingeschreven in een school, al dan niet in de gemeente.

Uit de Roma-telling uitgevoerd door de integratiedienst van Temse blijkt dat meer dan 85% van de Roma gehuisvest zijn in de centrumgemeente en 67,5% gehuisvest zijn in 12 straten gelegen in het centrum van de centrumgemeente. In vergelijking met de huisvesting van Roma in de stad Sint-Niklaas, is er in Temse een veel grotere concentratie in de kern van de gemeente. In Sint-Niklaas is dergelijke concentratie niet aanwezig en leven de Roma meer gespreid op het oppervlak van de centrumgemeente. De hoge concentratie van Roma in de kern van Temse en de geringe mobiliteit van Roma heeft tot gevolg dat zij slechts in een klein aantal scholen terecht kunnen. Dit versterkt nog de concentratie van één etnische groep in één, twee of maximaal drie scholen.

7. Tienen

Instroom van MOE-migranten

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in Tienen in de periode 2009 tot en met maart 2011. Het gaat om een zeer beperkte instroom. Het aandeel van MOE-migranten is systematisch hoger dan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest.

TABEL 13A: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN TIENEN. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN HET 1E HELFT 2011.

TIENEN	2009	2010	1e helft 2011
Totale instroom in Tienen	113	170	62
Instroom EU-landen			
- Hongarije	8	5	2
- Polen	13	19	9
- Roemenië	3	13	3
<i>Totaal instroom EU-landen</i>	27	41	18
Instroom uitbreidingslanden			
- Kosovo	6	10	6
Totaal instroom uitbreidingslanden	13	17	9
<i>Instroom andere Europese landen</i>			
- Rusland	5	7	0
<i>Totaal instroom andere Europese landen</i>	5	9	0
Totale instroom MOE- landen	45	67	27
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Tienen	39,8%	39,2%	43,6%
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. Wat opvalt is dat de MOE-migranten in Tienen vooral uit de nieuwe lidstaten komen. De cijfers moeten wel met de nodige omzichtigheid gehanteerd, want het gaat hier om kleine aantallen. Dit verklaart wellicht ook mede de schommelingen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM IN TIENEN: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

TIENEN	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	60%	61%	67%
Instroom uitbreidingslanden	29%	25%	33%
Instroom andere Europese landen	11%	13%	0%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	45	67	27

Bron: KBI

8. Diest

1. Instroom van MOE-migranten

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in Diest in de periode 2009 tot en met maart 2011. Het gaat om een zeer beperkte instroom. Het aandeel van MOE-migranten is beduidend hoger dan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest.

TABEL 1: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN DIEST. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN HET 1E HELFT 2011.

Diest	2009	2010	1e kw. 2011
Totale instroom in Diest:	79	117	72
Instroom EU-landen			
- Bulgarije	6	2	5
- Polen	2	11	14
- Roemenië	7	17	9
- Slowakije	14	14	5
<i>Totaal instroom EU-landen</i>	31	46	35
Instroom uitbreidingslanden			
- Kosovo	0	5	0
- Turkije	12	7	0
<i>Totaal instroom uitbreidingslanden</i>	18	24	5
Totaal instroom andere Europese landen	3	3	3
Totale instroom MOE- landen:	52	73	43
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Diest	65,8%	62,4%	59,7%
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. Wat opvalt is dat de MOE-migranten in Diest vooral uit de nieuwe lidstaten komen. De cijfers moeten wel met de nodige omzichtigheid gehanteerd, want het gaat hier om kleine aantallen. Dit verklaart wellicht ook mede de schommelingen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM IN DIEST: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

DIEST	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	60%	63%	81%
Instroom uitbreidingslanden	35%	33%	12%
Instroom andere Europese landen	5%	4%	7%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	52	73	43

Bron: KBI

2. Aanwezigheid van Roma in Diest

De stad Diest telde eind 2010 in totaal ongeveer 230 Roma. Het totale aantal immigranten uit het Oostblok bedroeg toen 353. Het aantal Roma zonder wettig verblijf in Diest wordt op 30 geschat. Sommige Roma wonen al een tiental jaar in Diest, anderen slechts twee maanden. Ongeveer de helft van de Roma komt uit Slowakije, de andere helft uit Kosovo. Het gaat om jonge gezinnen met kinderen onder de 16 jaar. Vaak zijn de gezinnen groot, met oma, tante en oom erbij.

De Kosovaarse Roma zijn meestal erkende vluchtelingen of zijn geregulariseerde vluchtelingen. Een klein aantal Kosovaarse gezinnen leeft echter illegaal in Diest. De Slowaakse Roma hebben meestal werk. Ze werken voornamelijk in de schoonmaaksector.

97% Roma kinderen in Diest gaan naar school. Het kleine percentage (3%) van kinderen die niet regelmatig naar school gaan, zijn kleuters.

De thuistaal van de Roma is Romanes, Slovaaks, Kosovaars, Servisch of Duits. Meestal zijn ze minstens drietalig. Ze gebruiken Nederlands voor hun contacten met het stadhuis, de school, op het werk. Eind 2010 is er vanuit het LOP een netwerkgroep Roma opgericht. Hierin zitten deelnemers van scholen, LOP, welzijn, politie, CLB... De bedoeling is te werken aan preventie, problemen signaleren, werken aan integratie en taalstimulering. Hiertoe is iemand halftijds aangesteld als brugfiguur. Er zijn een 210 Roma in Diest waarvan 118 kinderen.

9. Heusden-Zolder

1. Instroom van MOE-migranten in Heusden-Zolder

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in Heusden-Zolder in de periode 2009 tot en met maart 2011. Het gaat om een zeer beperkte instroom. Het aandeel van MOE-migranten ligt beduidend hoger dan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest.

TABEL 1: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN HEUSDEN-ZOLDER. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN 1E HELFT 2011.

HEUSDEN-ZOLDER	2009	2010	1e helft 2011
Totale instroom in Heusden-Zolder:	124	253	53
Instroom EU-landen			
- Bulgarije	6	24	8
- Polen	8	10	0
- Roemenië	1	6	2
<i>Totaal instroom EU-landen</i>	15	41	10
Instroom uitbreidingslanden			
- Kosovo	8	14	12
- Servië	0	15	4
- Turkije	41	51	6
<i>Totaal instroom uitbreidingslanden</i>	51	86	29
Instroom andere Europese landen			
- Rusland	8	15	7
<i>Totaal instroom andere Europese landen</i>	10	21	8
Totale instroom MOE-landen in Heusden-Zolder	76	148	47
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Heusden-Zolder	61,3%	58,7%	42,7%
Aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. De MOE-migranten die instromen in Heusden-Zolder komen voornamelijk uit de uitbreidingslanden (met name uit Turkije). De cijfers moeten wel met de nodige omzichtigheid gehanteerd, want het gaat hier om kleine aantallen. Dit verklaart wellicht ook mede de schommelingen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

HEUSDEN-ZOLDER	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	20%	28%	21%
Instroom uitbreidingslanden	67%	58%	62%
Instroom andere Europese landen	13%	14%	17%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	76	148	47

Bron: KB

2. Aanwezigheid van Roma in Heusden-Zolder

In 2008 had Heusden-Zolder 31.278 inwoners waarvan 10.382 van vreemde origine (33%).

Op basis van bestaande cijfers bij het OCMW en de officiële lijsten van nieuwe inwijkelingen in de gemeente, werd het aantal Roma in mei 2010 geschat op een 75-tal. In mei 2011 waren in Heusden-Zolder ongeveer 140 personen van Roma-origine geregistreerd, verspreid over 27 gezinnen. Ze komen vooral uit ex-Joegoslavië (Kosovo, Servië en Montenegro). Migranten met een onwettig verblijf en de vluchtelingen in het opvangcentrum "De Bark" te Heusden-Zolder zijn niet opgenomen in deze telling. Ongeveer 60% van deze migranten heeft een zeker statuut (erkende vluchteling of geregulariseerd). De anderen zitten nog in hun asielprocedure of in de procedure art. 9ter.

Van de 27 gezinnen krijgen er 21 één of andere vorm van financiële steun van het OCMW of materiële steun via het LOI.

Er komen geregeld nieuwe gezinnen bij, men verwacht dan ook dat het aantal nog zal oplopen.

De instroom van deze nieuwe migrantengroep vraagt bijkomende inspanningen van de lokale besturen en diensten om deze groep in te sluiten in de samenleving.

10. Zele

Instroom van MOE-migranten in Zele

Tabel 1 geeft de instroom uit de voornaamste MOE-landen in Zele in de periode 2009 tot en met maart 2011. Het gaat om een zeer beperkte instroom. Het aandeel van MOE-migranten ligt beduidend hoger dan het MOE-aandeel in het Vlaamse Gewest.

TABEL 1: INSTROOM VAN MOE-MIGRANTEN IN ZELE. CIJFERS VOOR 2009, 2010 EN 1E HELFT 2011.

ZELE	2009	2010	2011
Totale instroom in Zele			
Instroom EU-landen			
– Bulgarije	29	21	16
– Polen	17	21	8
– Roemenië	4	12	3
Totaal EU-landen:	54	56	28
Uitbreidingslanden			
– Turkije	27	44	20
Totaal uitbreidingslanden:	30	45	21
Totaal andere Europese landen:	0	1	0
Totaal MOE-landen:	84	102	49
Totaal, alle landen:	108	129	66
aandeel MOE tov alle landen:	77,8%	79,1%	74,2%
aandeel MOE t.o.v. totale instroom in Vlaams Gewest	32,0%	31,7%	31,9%

Bron: KBI

Tabel 2 geeft het aandeel in de totale MOE-instroom van respectievelijk de nieuwe EU-lidstaten, de uitbreidingslanden en de andere Europese landen. De MOE-migranten die instromen in Zele komen zowel uit de EU-landen (vnl. Bulgarije) als uit de uitbreidingslanden (Turkije). De cijfers moeten wel met de nodige omzichtigheid gehanteerd, want het gaat hier om kleine aantallen.

TABEL 2: MOE-INSTROOM IN ZELE: AANDEEL VAN DE EU-LANDEN, UITBREIDINGSLANDEN EN ANDERE LANDEN IN DE INSTROOM

ZELE	2009	2010	1e helft 2011
Instroom EU-landen	64%	55%	57%
Instroom uitbreidingslanden	36%	44%	43%
Instroom andere Europese landen	0%	1%	0%
Totaal aantal MOE-migranten(= 100%)	84	102	49

Colofon

Verantwoordelijke uitgever
Guido Decoster, Administrateur-generaal
Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Boudewijnlaan 30
1000 Brussel

Grafische Vormgeving
Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, afdeling Communicatie,
Ingrid Van Rintel

Druk
Agentschap voor Facilitair Management, Digitale drukkerij

Depotnummer
D/2012/3241/356

Uitgave
December 2012

...the first of the ...

...the second of the ...

...the third of the ...

...the fourth of the ...

...the fifth of the ...

...the sixth of the ...

...the seventh of the ...

...the eighth of the ...

...the ninth of the ...

...the tenth of the ...

...the eleventh of the ...

...the twelfth of the ...

...the thirteenth of the ...

...the fourteenth of the ...

...the fifteenth of the ...

...the sixteenth of the ...

...the seventeenth of the ...

...the eighteenth of the ...